

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

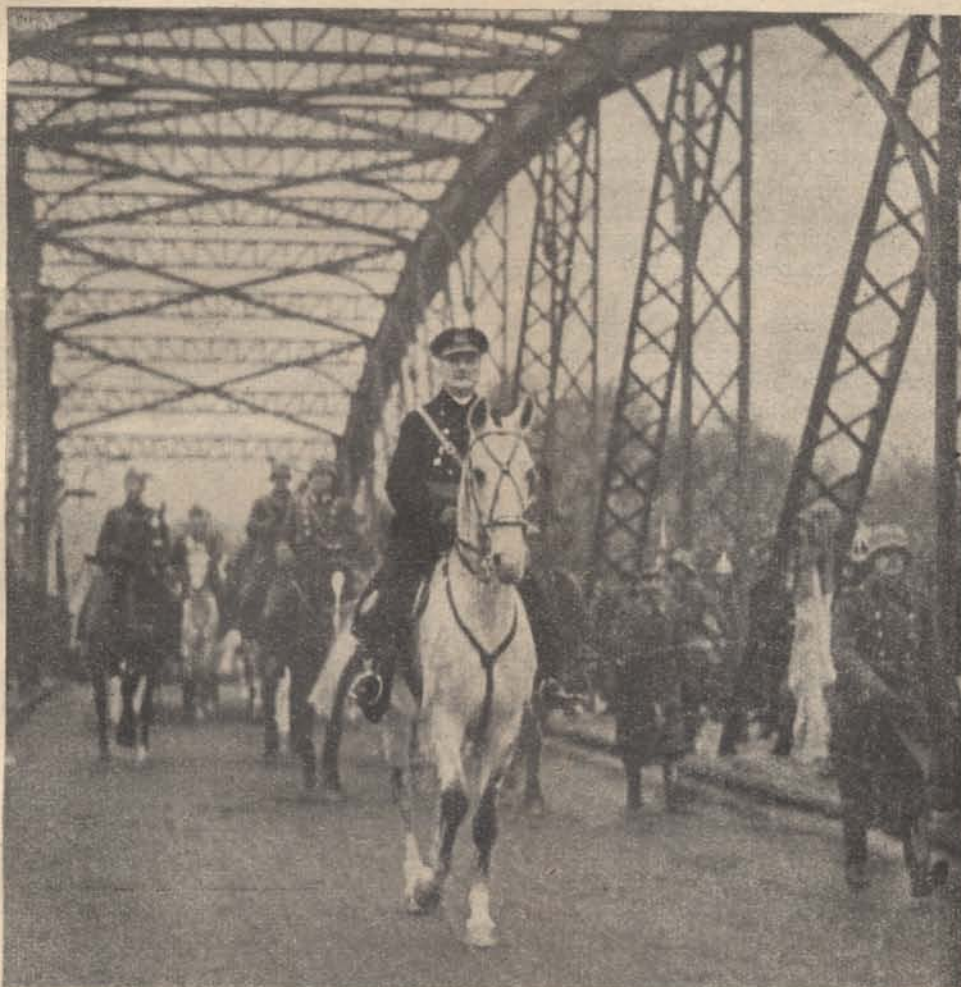
Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csekk számla:
25.342

HADPARANCS

HONVÉDEK!

A Trianon bilincsei alól felszabadult és újjászületett honvédségünk 20 esztendei nehéz várakozás után átlépi azt a határt, amelyet mindenkor ideiglenesnek tekintettünk.

Egymillió testvérünk vár Reátok odaát! Az ő számukra két évtizedes súlyos megpróbáltatás után Ti jelentitek minden reményük és vágyuk beteljesülését.

Hazamentek elődeink drága vérével annyiszor megszentelt Felvidékünkre!

Ezzel az érzéssel teljen meg lelketek és honvédségünk dicső multjához méltóan, szeretettel zárjátok szívetekbe a visszanyert ősi magyar föld minden egyes lakóját, magyarokat, szlovák, ruszin és német testvéreinket egyaránt.

Büszkén és bizalommal bocsátalak utatokra, azzal a biztos tudattal, hogy az örök igazság jogán és az új életre támadt Magyar Erő segítségével visszaszerzett területeket soha, semmi szín alatt sem hagyjuk el többé!

Isten és a Haza nevében: ELŐRE!

Kelt Budapesten, 1938. évi november hó 4. napján.

Horthy s. k.

Rátz s. k.

Magyar csendőrök a Felvidéken.

...Folytassuk a feljegyzést a történelem számára, a testület lapjaira és a csendőr majdanvaló emlékezése végett.

Megjegyeztük október 11-ét, amely napon, húsz év után az ezeréves, Istenkivánta magyar föld egy darabjára megint magyar katoná s magyar csendőr indult, hogy az azóta remegve élők kezét megfogja s azt mondja neki:

— Testvér, mától szabad vagy újra és magyar!

Megjegyeztük a diadalmas órákat s azóta egy hónap van mögöttünk. Apróság, picinység a történelemben, időben. Eseményben azonban páratlanul gazdag. Mindenki ismeri. Mindenki részese volt a történelem egy darabjának, minden magyar azonkívül az Igazság győzelmének. A döntőbírák határozata abból az Igazságból táplálkozott, amelyet húsz év óta ismertettünk a világgal s amely ellen azok, akik álnok és hamis módon jutottak a magyar földhöz, az álnokság és hamisság ezer és millió eszközzel harcoltak. Hiába.

Feljegyezték, mi csak ismételjük: a meggyőzés és a félrevezetés olyan mesterei buktak el az elmúlt hetekben, akiknek párját nem ismeri az emberiség. Ez azért tény, mert ezeket az elmúlt hetek eltüntették. Ha igazak, akkor ma is élnek. Hazugság volt minden szó, tett, cselekedet, még a gondolat is.

Misa a jégen.

Irtá: SZALAY LÁSZLÓ.

Hajduság felől hideg szél dudál. Vízibaromfiak ezre hangosan zsivajgó bandákban huzódik menekülve délnek. Sudár jegenyék hárfázó ágain fölborzolt tollú, félig megfagyott varjak gubbasztnak. S az ég kénköcsárga onnét, ahol a Nap fuldoklik a könyörtelen ködben. Magsűrűsödik a jég lassú járása s ebédidőtájt beáll a Tisza a jászkunok földjén.

Parton a tanya. A bogárhátú hársfás. Fehér falai tükröződnek a folyamagyban. S amoda föntebb ringó haranghang hirdeti Kisköre községét.

Szepesi, a gazda, kukoricát morzsol a kamrában. Ősi mód. Kereszbevetett lábakkal lovagolja a késsel szegélyezett kis széket. A menyecske a konyhán tesz-vesz. Ruhát szutyakol, szárítgat az újszülöttnek. Misa meg az istállót bujja, nagyfülü házinyulakat traktál, hó alól huzott zöldfüvel.

Misa az elsőszülött. Szemefénye a gazdának. Tizenégy esztendő s még csak szénakaszáláskor lesz, de már szántogat. S egyedül veti az ekét a barázdavégen. Esztendeje még csak malacot őrzött gyöpszáron, de ez idén már a testi munkában is résztvevő. S ha Isten segít, már füvet is vághat esztendőre.

Aprógazdának napszámra nem telik. Kisbirto-kosnál áldás a gyerek. Kivált az olyan szorgalmas, szelid, jóindulatú fi, mint ez, Isten növelje meg.

Az asszony kikövetkezik a konyhából:

— Misa fiam, hej, merre vagy!

— Ehol vagyok, idős, mit akar?!!

— Eregy csak, fiam, osztán hozzá egy jó köteg targallyat a szigetről!

Mélyen megindító az Igazságnak ez a győzelme. Mélyen megható a Trianon által megkínzott nemzet kitartása. Ezért van az, hogy a november 2—10-éig elmúlt héten felhangzott minden Himnusz a lelkek legmélyének legtisztább, legőszintébb hangjai voltak:

Isten áldd meg a magyart...

Megbűnhötte már e nép

A multat s jövődőt!

A bécsi döntőbírák határozata szétolta a húsz év előtt megrajzolt határokat — északon. Szétolta, nem a történelmi jogra hivatkozva, csak a népi elvekre alapozottan. És a kitágult határok övezte területen egymillió hűséges testvér várta honvédeinket, esendőreinket és rendőreinket és — egyszóval az anyaországot. Olyan egymillió testvér, akinek nehezebb volt magyarnak lenni e húsz év alatt, mint az itthonlétőknek, nehezebb, semmi másért, csak azért, mert magyarnak lenni ott egyet jelentett az állami életből való kitagadottsággal, az egyéni szabadság teljes bilinesbevertségével. S ha most, november 5. és 10.-e között ezeknek a testvéreknek a szeméből könny hullott és éljenförföttegek szakadtak ajkukról, akkor ez azt jelenti, hogy az anyaország szabadságot vitt hozzájuk, olyat, amiről azok csak hallottak s amely után való szüntelen sóvárgásukban kitarítani egy percig meg nem szüntek. Akkor sem, amidőn testvér testvér után tünt el börtönökbe és sírokba...

— Möngyök, idősanyám!

— No, csak erigy, osztán jól befűtjük a bubost a kicsinek!

Megyen a Misa, óvatosan lépkedve a jeget. S észre se veszi, hogy a fogas szél megfordul hirtelen, a délnek eső járság felől.

Ér a szigetre. Szedegeti a hullott gallyakat. A szél meg bontogatja a jeget. Hogy mire elkészül a jókora köteggel és megyen a partra, a jég már megindult s halad lefelé láthatatlan lassan.

Hátán hurcolja a rözseköteget, mélyen előrehajolva. Rámegy a jégre s már jól a folyó közepétáján ballag, mikor egyszer csak nyílt vizet lát maga előtt.

Megtorpan és ijedten néz körül: uszó jégtáblán van.

Megáll a lélegzete, fordul vele a világ és remegni kezdenek a térdei. Aztán fölüvölt iszonyodva:

— Éds' apám! Visz a jég!

A gazda meghallja a kiáltást. Csörtet, mint a riasztott vadkan a kamrából. De az asszony már megelőzte.

Ahogy meglátja elsőszülöttjét a jégtáblán, a két kezével a kontyába markol és akkorát visít, hogy csak úgy hasítja a ködöt.

A gazdában is megfagy a vér, de tölesért csinál a tenyeréből és odakiáltja a gyereknek:

— Tödd le fiam, a rözset a tábla közepire, oszt ülj rá, ne mozdulj!

Aztán az asszonyhoz fordul:

— Te meg szaladj át a Jani öcsémhöz, oszt mondjad neki, hogy gyűjjön azonnal, mer' a Misánkat viszi a jég!

Mert sokan eltűntek.

Az is szabadságharc volt, amit ők harcoltak némán és elbújva az ostorok elől, vagy bátran és véres arccal. Amit az anyaország végigverekedett hűsz esztendeig, az is szabadságharc volt. Az egyik sosem hagyta szeme elől a másikat s a harc tüzeben kiacélosodott az izom, a hang, az akarat és Isten úgy akarta: az igazság fénynyalábja felégette az északi határköveket.

Miért írni most arról, hogy miként fogadta millió testvérünk a magyar hadsereg ezredeit, ütegeit, tankjait és repülőit, csendőreit és rendőreit és mindenki mást? A rádió és a sajtó mindent elmondott, mindenkinek boldog perceket adva. Miért akkor most írni erről?

Mert felejthetetlenül szép volt minden napunk. Atélni azokat újabb öröm. Mert az élet minden megnyilatkozása azt mondta ezekben a napokban:

— Vagyunk és erősek vagyunk. Magyaroknak lenni nem játékos élet s mi mégis erősek vagyunk, hiába, hogy ezer esztendeje annyiszor a földre vertek. Micsoda hallatlan értékek vannak ebben a testvértelen magyar fajtában, hogy újra, meg újra felverekszik magát a térdrevertségből! Micsoda óriási erők vannak e nemzet fiaiban, hogy a népek esatáiban nem tűnt el, mint annyian sokan!

Írunk e napokról, mert meg kell jegyezni, amit a komáromi üdvözlések után mondott a *Kormányzó Úr Ö Főméltósága*:

Besietett a kamrába, aztán egyik kezében hosszú rudazó kötéllel, a másikban rudas csáklával, elkezdte kísérni Misát a parton.

Nem haladt tulságosan sebesen a zajlás. Nem kellett nagyon kilépni, hogy együtt haladhasson a gyerekekkel.

Meg-megforgatta a táblát az ár, közben harsogva morzsolódtak hegyes szögletei a szomszéd jégtáblákon.

— Csak nyugton maradj, idős fiam! Majd mögsegít az a fölséges Isten! Kiveti a táblát valamelyik kanyar!

— Értöm, idősapám!

Megérkezett loholva Szepesi testvéröccse is. Úgy ozsonnatájt. Most már aztán ketten haladták a partot, mindig a Misával egyvonalban.

A nap már alantasan járt. Tulnan Pusztatakszonyban vecsernyét harangoztak. S a hó hullani kezdett nagy pelyhekben.

A Tisza meg csak vitte, úsztatta, forgatta aláfelé Misával a jégtáblákat. Bele a közeledő szürkületbe.

Lassanként fehér lett a gyerek. Belepte a hó, ahogy gubbasztott, hogy emezek már alig tudták szemmel tartani.

— Idős fiam! Verjed le magadról a havat, hogy jobban lássunk!

Mire a tiszaburai tanyák közé értek, már besötétedett reménytelenül. Mikor is Szepesi, az öreg elkezdett zokogni keservesen:

— Nem látom én már többet az én Misa fiamat, ha csak nem hőtán!

— Nehéz szavakba foglalni azt az érzést, ami eltölt ebben a történelmi pillanatban. Hűsz súlyos esztendő után először lépek seregünk élén a Felvidék felszabadult területére. Hozom hazatérő testvéreinknek az egész magyarság szeretetét.

Az idegen uralom idejében kemény magyaroknak lenni becsület dolga. Komárom kitartott magyar becsületében...

Rég várt örömmünnepe ez a mai nap igazságunk győzelmének, amelyben fanatikusan hinni és bízni egy pillanatra sem szüntem meg!

Ezeket a szavakat meg kell jegyezni. A legelső magyar ember, Legfelsőbb Hadurunk köszöntötte ezzel az egymillió testvért és köszönte meg minden magyarnak a feltámadásba való törhetetlen hitét. Amellyel élünk mi is a visszatértek is és még sok százezren, akiknek e novemberi örömdús napokból nem jutott átélés, csak — vágy. Igen, ezeknek is üzent Hadurunk: ...igazságunk győzelmében hinni egy pillanatra sem szüntem meg, — ez nekik is szól. Egyszer majd a határok másfelé is széttolódnak.

Ezért kell írni és beszélni e napokról, mert ezekből sugárzik a hit tovább, erősödik a hit és a hit szétveri ezután is a hazugságokat.

A testvérek nem bírták a várakozást és eléje mentek a magyar katonának. És november 5—10-ig kipisztult a felvidék minden virágos kertje. Azóta

Az öccse folyton kiáltozott a világtalan éjszakába:

— Mőre vagy, fiacskám?!

Mire a gyerek:

— Ehol uszok, János bátyám!

Így kísérgettek, hang után.

Abban bizakodtak még, hogy a vörösmajori kanyarodó majd kivágja, de hasztalan. Ahogy odaértek, valahonnét a Tisza közepéről hallatszott a vergődő hang:

— Idesapám!

— Hallom, gyereköm!

— Elhasadt a tábla kétfelé!

Szepesi elsírta magát, nem tudott felelni.

— Mekkora maradtál? — kérdezte a János.

— Olyanforma lehet, mint az asztalunk! A hullám átsöpör rajta!

— No, csak ne mozdulj a világer' se!

Tizenkettőt kongott a láthatatlan súlyi toronyban. Fagyfaló szél szállt a Mátra felől. És innét is onnét is, kakasok kukorékoltak álmosan.

— Idős fiam!

— Hallom, idős apám! — sóhajtott a didergő válasz.

— El ne aludj ám!

— Pedig nem bírom, mer nagyon álmos vagyok! Öreg Szepesi neki szaladt a Tiszának és már térdig gázolt a jégtáblák között, mikor az öccse utolérte:

— Hát akik otthon vannak? — mondta dorgálólág — azokat nem számolod?

Aztán beleordított az éjszakába:

— Misa öcsém! Tudod-e fejből a 90-ik zsoltárt?!

ott nincs virág, valamennyit a magyar katona kapta. Köztük a magyar csendőr is.

Az elindulásnál a határon állott ezer csendőr is. Az ország minden részéből összpontosítva. Tizenhárom századba osztottan várták a percet, amikor beléphetnek az új működési területükre. Tizenhárom századparancsnok, négy tiszt, mint nyomozócsoportparancsnok és kereken ezer csendőr részesült abban a kitüntetésben, hogy megalapozza a visszakerült területeken a jogbiztonságot. Ez a feladat egész embert kíván s az ide történt beosztás azért kitüntetés, mert a közbiztonság honfoglalását végezni rendeltettek oda. Meg fogunk felelni e dicsőséges munkának úgy, mint eddig mindenkor és mindenben.

A rádió át és a sajtóban, nem egyszer hallottuk a magyar csendőr megjelenésének ünneplését. Azért öröm ez a legférflasabb munkakör részesei előtt, mert nem mást jelent az éljen, mint azt, hogy jó munkánkról ismernek bennünket. Az éljen, a taps, a kendők lobogtatása s a felénk szórt virág: elismerés. Bizalom. De biztatás is. Az üdvözlő szavak, a Rozsnyó előtti község jegyzőjének szájából, ugyanezt tartalmazták:

— *Hála az Istennek, eljöttek az urak, mi ismerjük, hogy Önök szigorúak, de igazságosak és mi az igazságot húsz év óta nem ismertük. Ha el is megy községünkben a dicső hadsereg, itt maradnak az urak,*

— Tudom, János bátyám!

— No, hát éneköl e! De ám szépen, mintha csak exámentőt állnál!

Misa elkezdte:

*„Tebenned biztunk eleitől fogva,
Uram, téged tartottunk hajlékunknak.”*

Úgy csilingelt a hangja a ködben, mint illatos templomban az oltáresengő.

Az apja ríva csetlett-botlott a parton. Meg-meg fölbukik, ha az öccse belé nem karol.

A veszendő gyerek meg hozzáfogott a második vershez. Mert azt is tudta:

*Az embereket Te meg hagyod halni,
És ezt mondd az emberi nemzetnek:
Legyetek porrá, ki porból lettetek!
Mert ezer esztendő előtted anyyi,
Mint a tegnapi ő elmúlása
És egy éjnek rövid vigyázása.”*

Egyre biztatták, kérdezték kérték, hogy el ne aludjon, de mindig szorványosabban felelt.

Verestő környékét járták és nem messze lehetett már a hajnal, a gyereket hasztalan szőlítették.

Az öreg kimondhatatlanul kesergett, hogy bizonyosan elfogyott alóla a jég s a vízbe esett. Az öccse meg vigasztalagatta, hogy leginkább csak alszik a jégtáblán.

— Kocogjunk csak jobban Kőtelekig, nehogy még lemaradjunk! Ott van a legnagyobb kanyar, az tán kihozza!

akár hatan, akár tizen, mindegy, mert ezentúl béke, nyugalom és igazság lesz a községben!

Ez bizalom és nehéz munkánkban: biztatás.

Mit mondanak azok a bajtársak, akik e dicsőséges napokban közvetlenül érezték visszatért testvéreink szeretetének melegségét és akik megkezdték odafönt a közbiztonság magyar szolgálatát?

v. *Soltész József alezredes*, aki Csallóközbe vonult be, ezeket írja: Bármennyire törekedtünk az ünneptetéseket csökkenteni, és ahelyett minél előbb kijelölt helyünkre jutni, bizony, az nem mindenhol sikerült. Dunaszerdahelyen is, a község és a magyar nemzeti tanács nevében köszöntött dr. Markwarth Gábor plébános, aki könnyekig meghatva állott és beszélt előttünk és akinek szavaiból a magyar csendőr iránti véghetetlen nagyrabecsülés és szeretet sugárzott. Nem ismétlem a szavait, de megjegyzem, hogy kissé mi is elérzékenyültünk. Amikor a Hadparancsot felolvastam, a község egész jelenlévő lakossága szüntelen éljenzésben tört ki, utána elénekelte a Himnuszt, majd a csendőrszázad díszmenete alatt teleszórt bennünket virággal. A díszmenet alatt valaki észrevétlenül kesztyűs kezemhez kapott és megcsókolta azt. Öreg néni keze volt.

Örömmel láttunk neki a szolgálatnak. November 7-én egyik egynapos örsöm körletében gyilkosság történt. Másnapra megvolt a tettes.

Örseim laktanyái részben a húsz év előttiek,

Erre elkezdtek ügetni szó nélkül és meg se álltak Kőtelekig.

Lassan hajnalodott. A Tisza fölött varjak kóvályogtak és harangoztak erről is, arról is. Az érkező jégtáblák harsogva halmozódtak a kanyarodóban.

Ők meg csak álltak. Mintha a lábuk gyökeret vert volna, fölfelé tekintve a jégárt.

Nagyon soká vártak. Hasztalanul. Hogy lassan elfonnyadt bennük a remény.

A János már azon volt, hogy leveszi fejéről a kalapot és elmondja a halottak lelkiüdvéért szokásos könyörgést, ahogy a távolról özönlő jég valami feketeséggel közeledett.

Nem is merték rá egymást figyelmeztetni. Hisz lehetett a jégen sétáló varjú vagy uszó fatönc is egyaránt. Mért lett volna éppen a gyerek??!

Pedighát az volt. A Misa. Elnyulva a jégtáblán, feje alatt a rőzseköteggel.

Az apja lekapta fejéről a sapkát és elkezdte torkaszakadtából az imádságot:

— Miatyánk, Isten, ki vagy a mennyekben!

Az egek Ura nyilván figyelmessé lett a hangos fennszóra, mert fordult egyet a keshedt jégtábla és nekifutott nyílegyenesen a partnak.

De vajjon él-e a gyerek? Nem fagyott-e csontját az éjszaka?

Nem.

A jégtábla kikötött. Kiszaladt félig a partra. S a gyerek aludt jóízűen.

Szepesi a karjaiba kapta. És elkezdett vele szaladni, szaladni, szaladni, hogy minél messzebb tudja a szörnyű jégártól.

A Kormányzó Úr ő Főméltósága bevonul Kassára 1938 november 11-én.

Felvidékünk gyöngye: Kassa.

részben a csehek által újonnan építettek. Mikor egyik ilyen új épület kulcsait nekem átadták, a küldöttség vezetője ezeket mondta:

— Alezredes úr! Átadom a mi keserves filléreinkből felépített s ezáltal is gyűlöletessé vált laktanya kulcsait, a vagyonából kifosztott magyar polgárok nevében. Átadom örömmel, mert immár az igazság költözik be ebbe a házba!

Nem volt ezekben a szavakban semmi túlzás. Az épületben ugyanis húsz szoba van, és látszik, hogy minden, ami az ottélést kenelmessé teheti, volt abban bőségesen. Nagyon drága lehetett. Őszintén fájhatott az adófillérek könyörtelen behajtása és az, hogy mindennap látniok kellett ezt a pompás házat, viszont azt is érezniök kellett, hogy ha valami bajuk volt, sohse intézték el. Micsoda panaszok! Nem egy könyv, de könyvtár kellene azokat feljegyezni.

Az épület szép, ismétlem, de benne semmi, csak piszok, elmondhatatlan piszok.

Nagy elfoglaltságunk között is időm van feljegyezni még ezt:

Dunaszerdahelyen portyázik a réglátott lovascsendőrjárőr. Apró cigánylegény azt kérdi az öreg cigánytól:

— Kik ezek apám?

— Nézd meg jól az urakát, mer még sokszor

találkoznunk velük, ezek mágyár csendérek, ne hángoskodj velük!

A visszakerült területeken legelőször a csallóközi Balony községben települt őrsünk. Annak ideiglenes parancsnoka, *Rákos János tiszthelyettes*, ezeket írja:

1938 november 5-én, 15 órakor léptük át, magyar csendőrök, a húszévi, ideiglenesnek tartott csehszlovák határt. Medve községnél, a m. kir. honvédség által elkészített dunahidon. Barabás József csendőrszázados úr parancsnoksága alatt, a Csallóköz megszállására vezényelt csendőrszakasz elsőnek kelt át. A Duna partján lelkesen ünneplő, felszabadult magyar testvéreink virágokat szórva, „Éljenek a magyar csendőrök!“ „Éljenek a kakastollasok!“ kiáltásokkal üdvözöltek bennünket. A lelkes ünneplő tömeg sorfala közt beérkeztünk Medve községbe.

Medve községben, Barabás százados úr, mint a balonyi őrs felállítására kijelölt őrsparancsnokot, Pásztor József I. csendőrrel előre küldött a 3,5 km-re levő Balony községbe, hogy ott, a volt cseh csendőrlaktanyát szálljam meg és vizsgáljuk át. Balony községbe érve, Halász Antal községi bíró fogadott bennünket, majd elkísért a laktanyához.

A laktanya átvizsgálása alkalmával 1 drb iromány- és ruhaszekrény, 2 drb álló ruhafogas, 1 drb hosszú közös asztal, 3 drb vaságy, 4 drb köpeny-fogas, 1 drb pénztárasztal és két drb szék került elő,

Kormányzó Úr Ő Főméltósága Komáromban 1938 november 6-án

mint a *m. kir. csendőrség* tulajdonába tartozó bútorok. A laktanya, a csehekre jellemző legnagyobb rendtelenségben volt.

Közben, Barabás százados úr vezetése alatt megérkezett a csendőrszakasz. A laktanya előtt Barabás százados úr vezényletével a csendőrszakasz háromszor vitéz Horthy Miklós Ő Főméltósága, Magyarország kormányzóját éltette, majd bevonult a laktanyába.

A laktanyába való bevonulás után, Csiliz-Radvány községből Csidei János ny. áll. csendőrtiszt-helyettes jelent meg és üdvözölte a bevonult csendőröket.

A bevonulás alkalmával, a felszabadult területen lakó magyar testvéreink, a haza és nemzethez való ragaszkodásuknak forró tanujelét adták. Az arcokról olvashatók voltak a húszévi kegyetlen rabság utáni felszabadulás jelei. Első szolgálatunk csupa kérdezősködés, éljen és megsüvegelés volt, éreztem, magyar csendőrnek lenni büszkeség!

Kapuy Károly csendőr így ír:

A város főterére történt ünnepélyes bevonulás és a város hivatalos átvétele után azonnal elfoglaltuk helyünket a volt cseh csendőr-laktanyában. A laktanyában gyorsan elhelyezkedtünk és a különítmény-parancsnok 18 órától helyi ügyeleti szolgálatba vezényelt az egyik fiatal bajtársammal. A szolgálatra gondosan előkészültünk, mert tudtuk, hogy ma minden szem ránk figyel és a hozzánk visszatért magyar testvéreinkben első szavunk, első cselekedetünk adják meg a hitet, meggyőződést és szeretetet.

Elindulásunk után hosszú komoly léptekkel haladunk az utcán, akiket elkerülünk, mind megállnak s úgy néznek utánunk s hallatszik a megjegyzésük: „Nézd meg ezeket... Ezek a valódi csendőrök... De szép a kakastolluk... Látod, hogyan fogják a puskaszíját ezek, nem olyan vadór módra, mint a csehek... De milyen hosszú a szuronyuk... Milyen hatalmas két ember!” (Mindketten 185 cm magasak vagyunk.) Majd egy öreg néni összekulcsolt kézzel szalad felénk s mikor hozzánk ér, öreg karjai közé ölel bennünket és a nagy boldogságtól alig hallani a szavát: „Isten hozott benneteket, magyar kakastollas csendőrök. Húsz év óta nem láttalak benneteket, csak hogy újra megjöttetek!” Az öreg nénitől szeretetteljes búcsút veszünk és indulnánk tovább, de nem tudunk haladni, mert egyik kapuból egy kis leány szalad felénk s megfogja zubbonyunk ujját s elkezd símogatni és fog bennünket, hogy ne menjünk tovább, maradjunk ő előttük és adjunk abból a szép tollból neki egy szálat. Kitépek a kalapomból egy tollat és neki adom, mert tudom, hogy nagy emlék lesz neki és holnap már az imakönyvébe fekteti. Továbbhaladva az utcán, mindenkinek van egy-két szava hozzánk... „Eljenek a magyar csendőrök... Nini, a mi csendőreink... Isten hozta magukat!” Majd egy nagyobb csoporthoz érünk. Egyenest nekünk rohannak, összecsókolnak bennünket. Nehezen kiszabadulunk...

Így megy ez, az örömetén végig, már ¼24 óra és mindjárt be kell vonulni, pedig oly jó szolgálatban lenni, mert most itt senki sem alszik, de nem is

Csendőreink bevonulnak Komáromba.

Megbeszélés indulás előtt.

A királyhelmei

A Dunaszerdahelyre bevonult csendőrszázad.

és bélyi őrsük legénysége.

Csendőreink Párkányban.

tudna aludni, mert mindenki boldog, mindenki örül, hogy visszatérhetett a haza keblére. Szolgálatból történt bevonulásunk után elaludni nem tudok s gondolkozom a mai napon és eszembe jut Petőfi egyik költeményének egy sora: „Magyar vagyok, magyar-nak születtem...” s találgatom magamban, hogy a nagy költő, mikor ezt a verset írta, láthatott-e lelki szemeivelilyent, amit én ma valóságban láttam... Ezt elfelejteni nem lehet!...

Az ország északkeleti részén felszabadult területek egy részére, Ungvárra és környékére, *Hódosy Pál őrnagy* parancsnoksága alatt vonult be a megszálló csendőrség. Naplójának egy részét itt közöljük:

... Királyhelmece előtt állunk, 10 óra után átlép-tük a határt. Rettentő érzés, a hideg futkároz az ember hátán... A határsorompónál a risei szakasz-parancsnok és az őrs egy járőre áll és tiszteleg, míg átmegyünk. A velünk haladó huszároktól hatalmas éljent kapnak. Perbenyik községben a csendőrlaktanya kályhájában kézigránátok, de az utcán... anyák apró gyermekeiket nyujtogatták felénk sírva: Isten hozta magukat! Minden házon, viskón, ablakban zászló, szalag, virág. A diadalkapu előtt a református pap szava csuklik el. Bély ezredes válaszol:

--- Ezek a Ti katonáitok!

Nem ismertem soha ilyen torkot és mellet szorító érzést!...

Királyhelmece... A csendőreim a főcsapat előtt érkeztek ide. A templomnál vártuk Bély ezre-

dest. Mécs László, a fehérreverendás pap beszélt, azt mondta többek között:

— Ha verset írnék, a címe az lenne: Végre szájkosár nélkül!

... Visszamegyek a laktanyánkba. Asszonyok, gyermekek, férfiak, sürgés-forgás. Kérdezem: mi ez? Mit akarnak itt? A válasz: rendbehozzuk a kakastolasok házát! Mindenki segíteni akar. A tisztaságot helyrehozni nem kis munka... Rend azért még soká nem lesz, hiszen a villanybiztosítékok és kapesolók is hiányoznak...

Kassán zúg az éljen s mikor a csendőrosztog megjelenik: viharzik az éljen.

Budapesten a csendőrlaktanyában áll indulásra készen az itt összpontosított legénység. A kerületi parancsnok szól hozzájuk: rövid mondatok, bennük éget a hazaszeretet, a csendőrök szemében lángol a hazaszeretet. A katonai teherautók vezetői, honvédelmszolgálatok ezalatt valahonnan tollforgó szálakat gyűjtenek s amikor elhangzik az „Elindulni!” vezényszó, már csendőrtoll van a sapkájuk mellett... A vas-kapun kigördülő minden gépkocsit megéltenez és virággal dobál meg a budapesti közönség...

Aki ott volt, ezeket írja: Nem tudtam ellentállni a vágyaknak, hogy a Nagyságos Fejedelem városába történő bevonuláson résztvegyek. Látni akartam, amint csendőreink elvonulnak a kassai dóm előtt.

Teherautókon indul a Felvidékre kerülő csendőrszázad.

Hidasnémetinél léptük át a trianoni határt. Az előző nap ledöntött cseh határoszloptól pár lépésre, az országút vasbetonból készített tankesapdái kényeszerítették gépkocsinkat lassú kanyargásra. Közben volt időnk jól megfigyelni az út mindkét oldalán épült első erődív vasbeton építményeit. Hiába őrizték Prága nyugtalan lelkiismeretének lidércnyomásos álmait!

Innen az út már az előző nap felszabadult községeken át vezetett. Minden faluban ott volt még a tegnapi bevonulás emléke: zászlók erdeje, diadalkapú. Az utcákon magyar ruhába öltözött asszonyok, lányok, iskolás gyermekek, aranyrojtos, fekete nyakkendős férfiak álltak. Szünet nélkül hangzott: „Éljen a magyar hadsereg!” Hullott a virág a gépkocsira. Ezeknek az embereknek nem volt elég egy nap arra, hogy a húsz évi rabság alatt visszafojtott érzelmüket kiönthessék, hogy elhiggyék azt, hogy nem álom már az, hogy ismét szabadok.

Itt-ott már közöttük állottak a tegnap telepített őrsök csendőrei is. Az emberek szeretettel és melegséggel telt tekintete kísérte lépteiket és minduntalan felhangzott: „Éljenek a csendőreink!”

Enyickénél érjük be az indulásra kész honvédelmesapatokat, közöttük a Kassára bevonuló csendőrszakszot is. Számuk megfogyatkozott, mert az enyickei őrs emberei már kiváltak közülük. Ezek mondták el, hogy a laktanyát teljesen kiürítették a cse-

hek, piszkon és szennyen kívül mást nem hagytak ott. A padlásról azonban előkerültek az 1918-ban visszahagyott konyhaedények, persze teljesen hasznavehetetlen állapotban.

Egy határbiztosító osztály, mint elővéd, 11 órakor indult elsőnek, nyomában a csendőrszaksz. Nemcsak a községeken gyülekeztek az emberek, hanem az országúton végeláthatatlanul kigyózott élénk a nemzeti viseletbe öltözött lakosság, feldíszített gépkocsin, kerékpáron, gyalogosan. Mindenkinél virág, zászlócskák, mellükön kokárda, szemükben tűz, ajkukon: „Isten hozott!”

Önfeledten ölelik honvédeinket, teletűzik virággal ruhájukat, szorongatják kezüket. Fáradhatatlanul zúgja a tömeg: „Éljen a magyar hadsereg!”

Amikor megpillantják csendőreinket, — ha lehet, — még fokozódik az ünneplés, a virághullás, ölelés, csók. Pillanatok alatt 4–5 sor kerékpáros, gyalogos veszi őket körül és így kísérik, miközben szünet nélkül kiáltják: „Itt vannak a kakastollasok! Éljenek a magyar csendőrök! Istenem! magyar csendőrök vannak ismét itt!...”

Kassa előtti utolsó községnél, Bárcánál kiváltak a csendőrök közül a kijelöltek, hogy átvegyék az itteni őrsöt s megkezdjék a magyar csendőri szolgálatot: „Szuronyt fel!” hangzott az új őrsparancsnok vezényszava. „Hallod?! Magyarul vezényel! Magyar csendőrök, Isten hozta őket!” kiáltották a bárcaiak

A budapesti kerület paranesnoka búcsúztatja a Felvidékre induló legénységet.

és szempillantás alatt virággal borítják el őket, símogatják ruhájukat.

Kassán tündérmesébe illő álomkép volt, ami a bevonulókat várta. Egy hangba olvadt az egész város kiáltása: „Piros-fehér-zöld, Kassa magyar föld!” És amikor feltűntek a csendőrök, egetverő lelkesedéssel kiáltották: „Itt vannak a kakastollasok! Éljenek a magyar csendőrök!” Hullott a virág, minden csendőr kezében virágescokor volt.

Amikor a határbiztosító osztály Kassa északi kijáratára irányában eltűnt és a csendőrszakasz megállva a csendőrlaktanya után érdeklődött, tizen is ugrottak oda és ajánlkoztak kalauznak. Sürgető kérdésekkel ostromoltak. Többen, közöttük egy régi magyar csendőr fia, akinek az apját a csehek agyonlőtték, érdeklődött, hogy lehetne-e ő is magyar csendőr? Egy, a cseheknek ítélt faluból jött ember tanácsot kért, hogy hogyan juttathatná illetékes helyre a Magyarországhoz való csatolásukat kérő memorandumot...

A csendőrlaktanya a volt cseh rendőrigazgatóság épületéhez csatlakozik. A csehek építették. Itt hagyták, mert nem volt idejük lebontani, de elvitték belőle minden elmozdíthatót. A csendőröknek nem volt sok idejük új otthonukban körülnézni. Meg kellett kezdeni a szolgálatot, mert másnapra várta Kassa, a főcsapat élén bevonuló Hadurat.

Még alig pirkadt, amikor már özönlöttek Miskolc felől a gépkocsik százai. Majd a különvonatok ontották az embereket. Jöttek, jöttek a csonkaország minden részéről. Az utcák hamar benépesedtek.

Boldog mosolyú emberek tízezrei indultak helyet foglalni a Hadúr bevonulási útvonalán. A fejedelem sírjánál a soproni és a pécsi honvéd főrealiskolák növendékei álltak díszőrséget. A dómtéren emelt dísztribün körül s a bevonulás útján a m. kir. állományrendőrség Zrinyi-sisakos emberei és a katonaság kettős kordonja is alig volt elég ahhoz, hogy visszatarthassa a folyton sűrűsödő tömeget. Egy szakasz csendőr is felvonult, hogy a dísztribün közelében kiegészítse a kordont. Órákon át tartott a különböző küldöttségek felvonulása és hangzott a tömeg lelkes kiáltása, zengett a szavalókórusok szava: „Pozsony, Nyitra, Eperjes, nemsokára magyar lesz!... Tátrát vissza!... Közös magyar-lengyel határt!...“ Megkapó volt a magyarruhás asszonyok és leányok százainak festői csoportja...

Egyszerre felesattan valahol, a még messze útvonalon, az ütemes kiáltás: „Hor-thy! Hor-thy!“ A tömeg átveszi, és ahogy közeledik úgy fokozódik fel a tízezres tömeg lelkesedése egetverő éljenzéssé, mikor megjelenik fehér lován az országgyarapító, legfőbb Hadúr.

Aztán... megindul a honvédség díszmenete. Elsőnek a ludovikások... majd a csendőrtiszti tanfolyamnak — a közönség éljenzésével kísért — díszszakasza. Magyar indulók pattogó ritmusára csapat csapat után vonul. Lábuk dobbanása titkos Morsejelként közli a kassai magyar földdel a szent esküt: „Meghalunk, de többé másnak nem adunk!...“

A honvédség párkányi bevonulásánál már ott van a magyar csendőr.

Visszatérünk még a tudósításokra, összegyűjtjük azokat, amint mondtuk: a történelem számára, a testület lapjaira és a csendőr majdanvaló emlékezése végett. De a még továbbiakban beszámolnak majd új őrszeink. Munkával. Ez olyan lesz, mint a magyar csendőr eddigi munkája mindig: fáradhatatlan és a lehető legjobb. Tudjuk, hogy megnövekedett munkaterületünknek ez az új része, igen nagy feladatokat ró vállainkra. A megkínzott magyar községek a mieink. A kifosztott, kizsarolt, gazdasági és kulturális vonatkozásokban elhanyagolt s az utolsó napokban még kirabolt községek a mieink, ahol minden léleknek csak az irántunk való korlátlan bizalma adta meg a fentmaradása alapját, viszont kenyere; semmi vagy alig, panaszja, baja: tenger. Lélek és mosoly, szeretet és áldozatkészség kell ide. Mi mándezt vittük is át testvéreinkhez, azokhoz, akiket magunkhoz ölelni, húsz éven át, mi is szüntelenül vágytunk.

(Folytatjuk.)

Kérjük

a felszabadult területre bevonult csendőrtiszteket és legénységet, hogy őrizzék meg az előkerülő régi magyar csendőrségi emlékeket, tárgyakat és iratokat múzeumunk és levéltárunk számára.

A beszállításra később történik intézkedés.

Magyar imádság

1938. november havában

*Magyarok Istene, áldva áldunk Téged,
Most, hogy vissza kaptuk a szép Felvidéket,
Áldunk, hogy a harchoz megerősítettél,
S megengedted nekünk, hogy a miénk legyen
Egymillió testvér.*

*Magyarok Istene, áldva áldunk Téged,
Hogy igazság útján vezetted e népet.
Hogy a hadak útját nekünk minden este
Csillagból raktad rá hazánkat borító
Gyönyörű egedre.*

*Magyarok Istene, áldva áldunk Téged,
Köszönjük a hitet, segítséget Néked.
A Te segítséged vezetett a mához,
A magyar igazság igaz győzelméhez,
Feltámadásához.*

*Magyarok Istene, könyörögve kérünk,
Tartsd meg oltalmadban továbbra is népünk.
Intézd úgy e népnek továbbra is sorsát,
Hogy nagy legyen újra, ezer éves hazánk,
Drága Magyarország.*

Csányi Károly g. őrnagy.

A honvédesapatok bevonulásánál már csendőreink biztosítják a rendet Párkányban.

Portyázás.

Ha jól figyeltük meg a nevét: Vavrának hívják azt a cseh forisztviselőt, aki a pozsonyi rádióban felhívást intézett a Felvidék cseh tisztviselőihez, hogy szokjanak le három hibáról: a ravaszágról, a képmutatásról és a számításról. Azt mondja Vavra úr, hogy ezek miatt a jellemvonások miatt rontották el a csehek a dolgukat a tótoknál. Szokjanak le hát róluk s akkor megjön a barátság.

Nem akarunk mi most itt döglött oroszánt rugdosni, de amit Vavra úr a nagy nyilvánosság előtt mondott, azt érdemes megörökíteni. Nem mi mondjuk, hanem ő mondja, hogy fájának mik a nemkívánatos jellemvonásai. Nem is hinné Vavra úr, hogy ebben az ő önjellemzésében benne van az egész utóbbi húsz év felvidéki története. Benne van sok magyar könny és nyomorúság. Az európai műveltség csimborasszóját képmutató cseh álhumanizmus és áldemokrácia egész természetrajzáról maga az egyik főérdekelt rántotta le a leplet olyan angyali naivitással, hogy a hallgatónak arra kellett gondolnia: emögött már megint valami ravaszság van.

Ez egyszer azonban aligha. Nem más ez, mint hamisítatlan, önfeledt elszólás. Túlsokáig és túlságosan szerencsések voltak a csehek minden lépésükben s most aztán, hogy a házárdkártyás lapja fucsot mutat, elveszti a fejét. Vavra úr is elveszthette, különben kétszer is meggondolta volna, hogy maga kiáltsa világra a csehekről ezt a legilletékesebb és

nem éppen kirakatba való bizonyítványt. Mert ugyebár ravasznak, képmutónak és számítónak lenni nem jelent különösebb dicsőséget, sőt. Nincs ember és nincs nemzet, amelyik súlyos becsületsértésnek ne venné az ilyen bizonyítványt.

De intézzék el ezt a csehek maguk Vavra úrral. Abba sem szótunk bele, hogy a tótok mekkora boldogsággal fognak összeölelkezni azzal a cseh tisztviselővel, aki húsz évig ravaszággal, képmutatással és számítással ült a nyakán, ma azonban megígéri, hogy holnaptól kezdve őszinte lesz, nyílt lesz és az életét áldozza a tót érdekekért. Intézzék el ezeket egymás között, mi csak annyit jegyzünk meg, hogy ki milyennek született és nevelődött, olyan marad. Mindörökre. Még a cigarettáról is nagy dolog leszokni, Vavra úr, hát még jellemről! Erős a gyanúnk, hogy egyáltalában nem is lehet.

A Nagyságos Fejedelem hamvai szabad magyar földben pihennek. Főméltóságú Kormányzó Urunk maga vitte el hozzá a szabadság első napsugarát.

Igy ölelkeznek történelmi korok és történelmi lelkek. Mi, akik látjuk ezt, nem is tudjuk felfogni ennek a jelenségnek csodáját, nagyságát. A hegyet is csak messziről látjuk óriásnak, de ha az oldalát tapossuk, csak a szűk csapást érzékeli a szem. Olyat láttunk most Kassán, ami ezer évben egyszer-egyszer, ha történik és amit aztán évszázadok során tanulnak iskolákban, ünnepelnek nagyjünnepen, amit

Csendőreink Kassán.

törvények, babékoszorúk, márványtáblák tesznek örökkévalósággá: történelemmé.

Megérdemeljük-e, hogy a csodát előszemmel lássuk? Rászolgáltunk-e? Hittünk-e benne és tudtunk-e érte dolgozni, lemondani, szenvedni? Mennyi ebből a része a fölöttünk álló Örökkévalóknak és mennyi a miénk? Ezekre a kérdésekre sem a mi látásunk adja meg a választ, hanem majd a történelem. Mi csak reméljük, hogy tőle elismerést fogunk kapni. Ennyivel be kell érniünk. Máskülönben el találnánk bizakodni, akkor pedig mi lesz a többi magyar várossal?

Kassa visszavételét hát azzal ünnepeljük, hogy készülünk a további munkás, nagy útra. Mivel azonban gyarló emberek vagyunk, bevalljuk: ezután könnyebb lesz hinni, dolgozni, lemondani és szenvedni, mert az ígéretföld kalácsából megkaptuk az első kóstolót és útravalót. Ezt az ízt nem feledjük el, az útravalót pedig beosztjuk úgy, hogy fussa egészen fel a Kárpátokig.

Nem irigyeljük azokat a bajtársakat, akik a szabad Felvidékre elsőnek léphettek. Nem irigykedünk, bár talán ebben az esetben ez az irigykedés is megszentelt bűnné változnék. Nem irigykedünk mégsem, de annál többet gondolunk rájuk.

Ők azok, akiknek lépte elsöpörte a trianoni határt és most elsőnek lengették meg a kakastollat újra szabad magyar tájakon. Megdobbant-e szívük, mikor a csúfsághatárt átlépték? Kiegyenesedett-e a derekuk, mikor odaát olyan magyar legényekkel találkoztak, akik most látnak először magyar csendőrt? Atjárta-e őket az indulat és elszántság, mikor a csehek pusztításainak, gyötréseinek nyomát találták?

Mindebben biztosak vagyunk. Tudják ők valamennyien, hogy mivel tartoznak azoknak az álmoknak melyeket millió ember húsz évig róluk álmodott. Tudják ők, hogy egyenként és összesen ők ennek az álmoknak a megtestesítői és tudják azt is, hogy az

ébredésnek egyetlen tisztességes ember számára sem szabad kiábrándítónak lennie.

Felvidéki bajtársak! Benneteket néznek odaát százezrek áhítattal, szeretettel, kíváncsisággal, tisztelő örömmel, de el ne bízzátok magatokat és el ne gyámoltalanodjatok, el ne haszontalanodjatok abban a szívvel-lelket mámorító, testet zsibbasztó csodálatos füzdőben! Mindenki más átengedheti magát az ünnep lázának és önkívületének, pihenésének és kirobbanó örömeinek, csak egyedül Ti nem! A Ti szemetek nyitva legyen, karotokban higgadtan és józanul feszüljön az erő, mert Nektek most odaát nem a babérlevelet kell gyűjteni, hanem az erkölcsi szeméttet kiséperni a csehek után, szélnek szórni, megsemmisíteni minden ottmaradt bűnt és mocskot. Százerek ünnepe mögött olyanok lapulnak, akik nem akarták és nem várták ezt az örömet és olyanok, akik nem ismernek tiszta emberi ünnepet, hanem csak a bűnök földalatti törvényeit.

Irigylésreméltóan szép, de éppen olyan nehéz is a Ti mostani szerepetek. Az új honfoglalásban Nektek is oroszlanrészetek van: a magyar rend, magyar biztonság, magyar nyugalom, magyar fegyelem megteremtése. Nehéz, sokszor kényes építőmunka ez, de bizonyos, hogy jelesre tesztitek le a nagy vizsgát. Nem játszunk a nagy szavakkal, de el kell hinniek, hogy történelmi munkát csináltok ezzel.

Scotus Viator szobrát a tótok eltávolították a helyéről Túrócszentmártonban. Ez az angol világutazó-író egymaga többet tett tollával Csehszlovákia megszületésében, mint a csehek összes fegyverei. Rendkívül sokat köszönhetnek neki s érthető, hogy szobrot is kapott tőlük. Ez érthető, de annál kevésbé az, hogy nem Prágában, hanem Túrócszentmártonban, tót földön élte ez a szobor szegényes húsz esztendejét.

A tótok most azt mondják, hogy semmi közük Scotus Viatorhoz, nekik nem kell a szobra. Hogy a Felvidékről Prágába szállított javak között a szobor

Csendőreink Kassán.

Húsz év után újra Kassán.

helyet kapott-e, arról nincs hírünk, de erősen nem hiszünk benne. Az meg egészen bizonyos, hogy Scotus Viator szobra nekünk magyaroknak éppen nem kell.

Kinek kell hát? Hova, melyik nemzethez tartozik, ki vállal vele közösséget? Elvégre valahova csak mindenkinek tartoznia kell. Hát itt van az, ami húsz évvel ezelőtt történt: légüres térben mozgó politikusok és világutazók meggyártottak egy országot, amely élt húsz évet s aztán alkotóival együtt eltűnt a légüres térben, a világűrben gazdátlanul és szomorú-társtalanul, rosszabb végzettel a tarsolyában, mint az utolsó vademberé, mert annak legalább egy társa mégis akad az emberevőlakomán is. Scotus Viator csehszlovákiai sorsa azonos a művével: kámforrá válva elenyészett a semmibe.

Lord Rothermerenek más lesz minálunk az emlékezete. Ő a mi nagy angol újságírónk, aki elsőnek hirdette a világ előtt igazunkat. Évtizede, hogy ez történt s ami akkor csak jóleső távoli hang volt nekünk, ma valóráváltan bevonult Kassára. Nem tudjuk, lesz-e szobra, s ha lesz, hol lesz, nem is ez a fontos. Szobrot emeltünk mi neki már régen a szívünkben. A magyar szívben. Onnan sem húsz év, sem több év nem fogja kikaparni. Még akkor sem löknénk szemétdombra senki szobrát és emlékét, ha valami erőszakolt igazunkat védte volna, hát még így, amikor valakinek annyira igaza volt, mint Lord Rothermerenek. Bizony, jó lenne tudni minden világjárónak és világújságírónak, kinél, hol és milyen ügyért teszi letétbe az emlékezetét. Itt a különbség Scotus Viator és Lord Rothermere között.

Felvidéki muzsikuscigányaink is boldogan köszöntik a magyar honvédet és úgy húzzák a talpalávalót, mintha ez a húsz év röpke perc lett volna csupán. Hiszen megtanultak ők bizonyára másfajtajú dalokat is, de készséggel elhisszük, hogy mégis csak ez az igazi számukra: a magyar hallgató, a magyar csárdás.

Most aztán húzhatják! Tányér, kalap megtelik a garasokkal, de bizonyos, hogy derék muzsikusaink, primások, brácsások és klarinétosok szíve is megtelik újra a magyar nóta varázsával s most, hogy újra szabadon, bujkálás nélkül húzhatják, benne van abban a lelkük húrja is. Elhisszük nekik hibátlanul. Nem cseh nótákra születtek ők, hanem magyarra, hát csak elő a nótával!

Ógyalláról elvitték a csehek a csillagokig néző messzelátókat. Ugyan mit keresnek majd velük? Hová szegezik az óriáscsövet, ugyan minek nekik ekkora nagyító, mikor ebben lencse nélkül is utolérhetetleneknek bizonyultak az egész világ előtt?

Hanem hagyjuk a távesövet, kutassák a csehek vele bolygóikat, planétaképeiket és letűnt nagyságukat az égbolton, de már az felháborító, hogy a betegeket kirakták Beregszászon az udvarra s elvitték az ágyakat. El, még a kilincseket is. „Mindent visznek!” — lett a jelszó a Felvidéken, mikor a csehek hurcolkodtak. Nem akarjuk a szót használni, ami erre az eljárásra ráillik. De ezt is feljegyezzük. A bécsi egyezményben ugyanis benne van, hogy mindent épen, hiánytalanul kell átadniok. Nem természetes tehát, hogy mindent visznek?

Azt hiszem, hogy pakfon lett a fülem, mikor azt hallom, hogy egy katona magyarul beszél. Ezt egy

Viszontlátás.

Közvetítés innen is — onnan is...

beregszászi legény mondotta, mikor honvédeink bevonultak. Aztán csak nézte őket a legény megkövülve, valami bémült megszállottsággal, míg egyszerre visszazárlt belé az élet, és ő is belerikkantott a tömeg zúgásába: Mindent vissza!

Bádognak érzi hát a fülét egy magyar legény, nem akar hinni a fülének, hogy katona magyarul beszél. At tudjuk-e mi érezni a nemzeti érzésnek azt a mélységes megtiportságát és nyomoruságát, ami ezt a legényt s vele annyi mást ilyen bádogfülüvé tett a magyar katonaszó iránt? Nem, mi nem tudjuk ezt igazán átérezni. Meg sem bírjuk közelíteni. Érezzük, de mérhetetlen messze vagyunk a valóságától, mert az ilyesmit csak az érti meg, aki átélte.

Igy vagyunk az örömmel is. A miénk is nagy, de mi ahhoz képest, amit ők éreznek?! Az események torlódásában és rohanásában gyémántok és gyöngyszemek tömege pereg villanó gyorsasággal a szemünk előtt és omlik ki az ujjaink között. Nem érünk rá egy beszéd remegésében elmerülni, mert jön a következő, neki is ki kell öntenie a szívét s aztán jön a többi sok-sok férfi, asszony, gyermek, jönnek sorra városok, falvak, rohannak percek és napok, pedig minden perc oly szép, hogy meg kellene fogni és hosszú-hosszú időre beosztani ezeket a perceket, hiszen húsz évig egyetlen egy sem jutott belőlük s amíg majd újra jönnek, addig ki tudná megmondani: mennyi kötelességnap áll előttünk?

Ezeket a mostani napokat és perceket zárjuk hát jól lelkünkbe és emlékezetünkbe. Csodálatos, meg-rázó szavakat hallunk felszabadult testvéreink ajkáról. Csodálatos jelenetek sorozatáról hallunk rádióban és olvasunk újságokban. Ha azt nem is tudjuk, mit jelent rabföldön magyarnak lenni, de egyet ezekből a napokból igazán megtanulhatunk: mit jelent szabadföldön magyarnak lenni. Ha ezt igazán át tudjuk érezni, a mindennapok terhei sem nyomják majd úgy a vállat.

Megszököttek kézrekerítése.

(Pályázatra küldött leírások.)

I.

Fülöp Pálné debreceni sertéskereskedő, 1937 szeptember 20-án a nyirbátori őrsön megjelent és a következő feljelentést tette:

1937 szeptember 19-én, reggel 7—8 óra között Nyirbátorban sertéseket akart vásárolni. A sertés-vásár felé tartva, egy ismeretlen fiatalemberrel megismerkedett. Az ismeretlen érdeklődésére elmondta, hogy hova megy és azt is, hogy sertéseket akar venni. A férfi — aki Kulybus Sándor piriicei lakosnak adta ki magát — ekkor közölte vele, hogy egyik ismerőse 15 sertést akar eladni. Közölte az illető azt is, hogy a sertéseket Nyirbátortól 2—3 kilométerre levő tanyán lehet megtekinteni. Kérte őt, hogy tartson vele, a kérdéses tanyára elvezeti és a sertéseket 20 pengő jutalom fejében, olesón a kezére játssza. Az ismeretlen ajánlatát elfogadva, együtt indultak a nyirbátori határba, hogy a sertéseket ott megtekinthesse.

A Kulybus nevű egyén körülbelül 15 óráig vezetgette a nyirbátori és piriicei határban. Közben azzal hitegette, hogy a sertések, az erdőben levő egyik tanyában vannak. Ő hitt az illetőnek, ezért gyanútlanul követte. Mikor a kispiriicei erdőbe értek, az illető eléje állt és mellén a ruhát megfogva, egy nagykest fogott rá azzal, hogyha kiabálni mer, megöli. Ő meglepődöttségében nem mert szólni egy szót sem. Minden ellenvetés nélkül tűrte, amint az illető benyúlt a kebelébe és onnan 1080 pengőt, iparigazolványát és 4 darab marhalevelet tartalmazó felhíváson zaeszkóját magához vette. A zaeszkó elvétele után az ismeretlen a közeli tengeribe futott. Közben a vállán volt szőrtarisznyát, — melyben egy szennyes férfiing, alsónadrág és törülközőkendő volt, — elejtette. Fülöpné az elejtett tarisznyát felvéve, Piriicei községen keresztül, Nyirpilis községben lakó ismerősehez ment. Onnan tért vissza a nyirbátori őrsre, hol az esetet jelentette, s ez alkalommal a tettes által elejtett tarisznyát, további nyomozás céljából az őrsnek átadta.

A nyirbátori őrs az eset nyomozása céljából járőrt vezényelt ki. A kivezényelt járőrt Fülöpné elvezette a helyszínre és megmutatta azt a helyet, ahol pénzének elvétele történt. Ez a hely olyan sűrű, bokros és tüskés volt, hogy oda testisérülés — karcolás — vagy ruhaszakadás nélkül bejutni, lehetetlen volt. Miután Fülöpnén nem volt sérülés, a ruháján sem volt semmiféle szakadás, így a járőr Fülöpné előadását kétségbevonta és az volt a feltevése, hogy a rablás nem történt meg. A járőr Piriicei községben is nyomozott az állítólagos Kulybus nevű egyén után is, de ott ilyen nevű egyén ismeretlen volt.

Az esetről a nyirbátori őrs jelentést tett a debreceni nyomozó alosztályparancsnokságnak is. A távmondásban jelzett személyleírás alapján, az alosztályparancsnokság leadta az őrsnek a nyilvántartásban szereplő: Ács András és Bollók Sándor szokásos bűnözők fényképeit, hogy Fülöpnének mutassa fel, nem ismeri-e fel azok valamelyikében a támadóját. Fülöpné a leadott fényképeket megtekintve, támadóját: Bollók Sándorral azonosnak találta. A nyomozás során több olyan tanu akadt,

Adakozz a Honvédelmi Alapra!

Erős hadsereg, erős nemzet!

Minden fillérrel erősebbek vagyunk!

akik a fénykép alapján — Fülöpné útítársát — Bollók Sándorral, szintén azonosnak találta.

Fülöpné és a tanuk előadását megerősíteni látszott az a körülmény, hogy Bollók Sándor Nyiracsádra *feltételelesen szabadságolt fegyenc, ismeretlen helyen szökésben volt. Emiatt a nyíregyházi kir. törvényszék nyomozólevelet is bocsátott ki ellene.*

A nyomozás során tisztázódott a Fülöpné által beszolgáltatott szőrtarisznya szerepe is. A szőrtarisznya Bartha Elemér hajduszoboszlói lakos tulajdona volt. Bollók 1937 augusztus hóban több napon át, Kovács István hamisnéven Bartha tanyáján dolgozott. A tanyai lakásból akkor lopta el a tarisznyát egy zsebórával és egyéb tárgyakkal együtt. Bartha sajátjának ismerte fel a Fülöpné által beszolgáltatott tarisznyát. Bollók fényképében pedig a nála dolgozott Kovács Istvánt ismerte fel. Ezekután kétségtelennek látszott, hogy a Kovács István és Kulybus Sándor hamisneveket használó egyén, a tartózkodási hely miatt körözött Bollók Sándorral azonos.

A nyomozás során adatok merültek fel arra nézve, hogy Bollók Szabolcs-megyében csavarog. Az alosztályparancsnokság, ennek alapján az érdekeltektől örsöknek annyi példányban adta le Bollók fényképét, ahány község az örskörletekben volt. A leadott fényképeket minden községben a községházán levő fali szekrényekben kellett a Bollók nyomozásával kapcsolatos tudnivalókkal kifüggeszteni. Erre nézve a lakosság figyelme dobszó útján külön felhívott. Ennek a dacára, a legnagyobb odaadással végzett nyomozás holtpontra jutott. A nyomozás egyelőre azzal zárult le, hogy Bollók nincs Magyarországon, mert román átesatolt területen lakó rokonához, Érmihályfalvára szökött.

1937 november 26-án a Bollók-ügy ismét szőnyegre került. A balkányi örs az alosztályparancsnokságnak azt jelentette, hogy egy Mák nevű kerülő lakásán augusztus hóban a nyírszakolyi határban, Bollók több ízben megfordult és a kerülőnek 2 juhászbundát adott el. Egy zsebóráját pedig ajándékba adott az illetőnek.

Az örs jelentése alapján az alosztályparancsnokság, Bollók utáni nyomozás céljából, Varga László tiszthelyettessel engem vezényelt ki egyenruhában. Itt azonban nem sok tennivalónk akadt, mert Bollók — aki ott Bartha Elemér hamisnevet használt — még a Fülöpné pénzének elvétele előtt járt a Mák kerülő lakásán. Csakhamar tisztázódott a 2 juhászbunda szerepe is. Megállapítást nyert, hogy azokat Bollók a nagykállói és balkányi örskörletekben lopta. A Mák kerülőnek ajándékozott zsebóra, Bartha Elemér hajduszoboszlói lakos tulajdona volt. Itt rájöttünk arra, hogy Bollók a Kovács István és Kulybus Sándor álneveken kívül még a Bartha Elemér hamisnevet is használja.

Bollók Sándor nem volt ismeretlen előttem. Az illetőt egy 3 évvel azelőtti, 10 napos nyomozás során ismertem meg. E nyomozás alkalmával ráderített többrendbeli lopás miatt kiszabott büntetéséből folyóan történt feltételes szabadságra bocsátása. Miután Bollóknak Vámospéres községben is volt rokoni összeköttetése, így szükségesnek véltük, hogy oda is leutazzunk és utána nyomozást folytassunk.

A vámospéresi örs egyik tagjától arról értesültünk, hogy egyes vámospéresi egyének bemondása

Mi került vissza?...

szerint, Bollók október hóban Vámospéresen is megfordult. A vett értesülés alapján az örs járőre Bollók után nyomozott, a hír azonban valótlannak bizonyult. Mi ennek dacára szükségesnek véltük, az örs által céltalannak tartott nyomon, a nyomozás tovább folytatását. Ennek során egy Koresmáros Imre nevű egyéntől és családjától a következőkről értesültünk:

1. 1937 május havában a vámospéresi határban levő Haresalik tanyán, egy ismeretlen nevű, rossz micisapkát, kék kabátot, nadrágot és eszimat viselő fiatalember jelent meg. Az illető elbeszélte, hogy édesatyja hevesmegyei születésű dohánykertész volt. Onnan kerültek le Szabolcs-megyébe. (Ez jó jel volt, mert Bollók atyja is Heves-megyéből származott.) Elbeszélte az illető azt is, hogy édesanyja bagaméri születésű volt, most oda igyekszik, mert ott van a szőlőjük. (Ez az adat nem illett Bollókra, de feltételeztük, hogy nem mondott igazat.)

2. Az ismeretlen fiatalember augusztus hóban ismét megjelent rongyosan a Haresalik tanyában. Ekkor is azt mondta, hogy a bagaméri szőlőjükben járt.

3. 1937 október 27-én, 11 óra tájban az ismeretlen fiatalember szépen fel volt öltözve, kezében egy kék kanna borral tartott Vámospéres felé. Az illető a kalapjánál hátul fácánbegyet viselt. Hiába intézett kérdést hozzá, hogy mijáratban van, a kérdést válasz nélkül hagyta.

Az ismeretlen fiatalember látta Koresmáros felesége és a testvéröccse is. Így külön-külön, mindhármójukkal átnéztük az örsön levő fényképgyűjteményt és kértük, hogy keressenek abban az ismeretlen fiatalemberhez hasonló kinézésű egyént. Mindhárman Bollók Sándor fényképében ismerték fel a fácánbegyes kalapot viselő egyént. Rajtuk kívül akadt egy 4. tanu is, aki szintén felismerte Bollókot. Sőt, határozottan állította, hogy az illetőt, nemesak október 27-én, hanem november 19-én is látta egy kék kanna borral Debrecen felé menni.

A beszerzett adatok alapján valószínűnek tartottuk, hogy Bollók nem román átesatolt területen, hanem Budapesten, vagy annak határában tartózkodhatik. Miután bort szállítgatott, feltételeztük, hogy azt a Szentanna-pusztáról vásárolgatja. Ezért szükségesnek tartottuk a Szentanna-pusztán és annak környékén való puhatolás bevezetését is. Itt

ismét találtunk egy olyan tanut, aki több ízben látta a fácánbegyes kalapot viselő fiatalembert bort vinni Debrecen felé. Az illető itt az hangoztatta, hogy a bort a nyirábrányi határból, Debrecen Bellegelő 157. számú tanyán lakó édesatyjának viszi. A tanu előadása után láttuk, hogy helyes úton járunk. Feltevésünket bizonyította az, hogy ez a tanu szintén Bollók Sándor fényképében ismerte fel a fácánbegyet viselő egyént.

Ez utóbbi tanut b. egyénnek szerveztük be és megkértük, hogy a fácánbegyes kalapú fiatalember megjelenését kísérje figyelemmel és ha észleli, azonnal értesítse arról a nyomozó alosztályparancsnokságot. Ugyanakkor mi Debrecenbe utaztunk és a nyomozás eredményét az alosztályparancsnokságnak jelentettük. Egyben kértük, hogy a további puhatólást Debrecenben és annak határában polgáruháiban folytathassuk. A Bellegelő 157. számú tanyában a fácánbegyes kalapú fiatalember ismeretlen volt. Éppen ezért biztosra vettük, hogy a fácánbegyes kalapú egyén valóban Bollókkal lehet azonos, különben a b. egyén előtt hamis lakást nem mondott volna be.

A Szentanna-pusztán beszervezett b. egyénünk megbízatása napjának estéjén 22 órakor Debrecenbe érkezett és közölte, hogy a fácánbegyes kalapos fiatalember a délutáni vonattal Debrecen felől, Szentanna-pusztára érkezett. Az illető érdeklődésére azt mondta, hogy a nyirábrányi határba megy borért s onnan csak a következő délután fog Debrecenbe visszautazni.

A nyomozó alosztályparancsnokság úgy látta jónak, hogy Bollókot ne egyenruhában, hanem a feltűnés elkerülése céljából polgáruháiban kerítsük kézre. Ezért a támogatásunkra még Takács Imre III. törzsőrmestert és Kálmánchelyi András őrmestert vezényelte ki polgáruháiban. 1937 december 4-én a szentannapusztai vasuti megállónál vártuk négyen a fácánbegyes kalapú fiatalember megjelenését. A b. egyén 15 óra 30 perckor jelezte az illető közeledését. Varga, Takács és Kálmánchelyi polgári ruhás nyomozókat a feltűnés elkerülése végett a váróteremben helyeztem el. Én pedig, mint gazdálkodónak öltözött egyén, künn vártam és feltűnés nélkül figyeltem az illető érkezését.

A jegykiadó iroda elé érkezett fácánbegyes kalapú egyén valóban hasonlított az általunk keresett Bollókhöz. Azonban teljes határozottsággal nem mertem ráfogni, hogy valóban ő az, akit keresünk, mert a 3 évi dologház nagyot változtatott rajta. Ezért eselhez folyamodtam. Odamentem hozzá és kezelt fogva vele, hogyléte felől érdeklődtem. A gazdálkodó kinézésű fiatalember kissé meglepődötten, de mosolyogva kérdést intézett hozzám, hogy honnan ismerem őt? Kérdésére azt feleltem, hogy már több ízben találkoztunk, csak a nevét felejtettem el. Azonnal fel is tettem a kérdést, hogy mi a neve és a lakása hol van. Az illető: Nagy Sándor, Debrecen, Hunyadi-utca 15. szám alatti lakosnak adta ki magát. Ez a pár szó elég volt ahhoz, hogy felismerjem Bollókot. Az are csak hasonlított a Bollók Sándorhoz, a hang azonban nem változott, az még a régi Bollóké volt. Azonnal tisztában voltam azzal is, hogy az illető most sem mondott igazat. Eszembe jutott a b. egyénnek mondott házszám. Annak nem

Hunyadi-utca 15., hanem Bellegelő 157. házszámot adott le, ami szintén valótlan volt.

Miután el akartam kerülni az elfogással járó feltűnést, karonfogtam az illetőt és a nála volt veszőkosárban levő két fonott korsó borra mutatva kértem, hogy tartson velem a váróterembe, mert borvásárlással kapcsolatban szeretnék tőle érdeklődni. Az illető készséggel tett ebeget kérésemnek és gyanútlanul lépett be velem a váróterembe, ahol a 3 polgáruháas nyomozó már várt reánk. Amikor a váróterembe beléptünk, kezem a vállára téve kérdést intéztem hozzá, hogy emlékszik-e arra, amikor a nyár folyamán Bartha Eleménnél Hajduszoboszlón együtt dolgoztunk? A feltett kérdésre a kérdezett igennel válaszolt. Ezután azt juttattam az eszébe, hogy akkor nem Nagy Sándornak, hanem Kovács Istvánnak hívatta magát. Az illető zavartan erre is igennel válaszolt. Még mondani akart valamit, de nem volt ideje, mert ártalmatlanná téve, megbilincselve állt a négy polgáruháas nyomozó között.

Az illető már ekkor gondolta, hogy baj van. Ennek dacára megkísérelte a félrevezetésünket. Felháborodást színelve tiltakozni kezdett elfogása miatt és igazolni akarta magát. Azonban ezzel is pórul járt, mert nem Nagy Sándor, hanem Krasznai Dániel bagaméri lakos nevére szóló marhalevelek voltak a birtokában. Bollók Sándorral való azonoságát csak akkor ismerte be, amikor a nálunk levő — 3 évvel ezelőtt készült — fényképét neki felmutattuk és a 10 napos nyomozás egyes mozzanatait eszébe juttattam.

Igy sikerült a feltételeken szabadságot és szökésben levő Bollók Sándor kézrekerítése. Bollók később kijelentette, hogy egyenruhában sohasem fogtuk volna el, mert óvatosságból mindig elkerülte a csendőrökkel való találkozást. Mint érdekes és tanulságos esetet, ismertetem még Bollóknak a Fülöpnével történt esetét is.

Bollók Sándor és Fülöp Pálné 1937 szeptember 18-án délután Nyirbátor és Nyiresászári községek között ismerkedtek meg. Ez alkalommal Bollók, Fülöpné előtt Kulybus Sándor piricsői lakos sertéskezeskedőnek adta ki magát. Fülöpné ekkor arra kérte az ál Kulybust, hogy menjen el vele a nyirbátori szállására, onnan másnap elmennek Piricsére, mert úgy is oda szándékozik menni sertéseket vásárolni. Bollók a Fülöpné ajánlatát elfogadta, így az éjszakát együtt töltötték, a Fülöpné ismerősének konyhájában. A hirtelen kötött ismeretség olyan meghitt barátsággá fejlődött közöttük, hogy másnap kéz a kézben tartottak Piricsé felé. Fülöpné annyira megbizott az ál Kulybusban, hogy a mellén kigombolt és a ruha alól kilátszó pénzes zacskót kiakasztva, megőrzés végett a Bollók zsebébe helyezte. A legbarátságosabb egyetértésben 14 óra tájban érkeztek Piricsé községbe. Ott egyik udvarra betértek és egy leánytól vizet kértek. Míg az ál Kulybus ivott, a nála volt — Bartha Elemémtől lopott — tarisznyát átadta Fülöpnének, hogy azt fogja meg. Így távoztak el az udvarról és akarták folytatni útjokat a község belseje felé. Közben egy üres házastelekhez értek. Ott Bollók megállt és arra kérte Fülöpnét, hogy a tarisznyával maradjon ott s várjon reá, amíg a közelben levő földjét megnézi. Fülöpné a kérést teljesítette. Bollók azonban a földnézést

csak ürügyül használta. S az arra volt jó, hogy Fülöpné szeme elől eltűnhessen és annak pénzével megszökhesen.

Bollók a Fülöpné pénzével a bagaméri határban lakó Krasznai Dániel ismeréséhez ment. Onnan átszökött román átcsatolt területre, de pár nap múlva visszajött és a téglási határba ment, hol a Fülöpné pénzén több sertést vásárolt. A sertéseket Krasznai nevére iratta és felestartásra kiadta. A vásárolt sertéseket a nyomozás során őrizetbe is vettük. Pénz már nem volt, mert azt részben megélhetésre, részben pedig nőkre költötte el.

A cselekmény gyümölcsét Bollók Debrecenben élvezte. Egyik nőismerősénél élt, mint bagaméri gazdálkodó — Nagy István hamis néven — bejelentetlenül. Onnan járt ki időközönként Krasznai Dániel orgazdájához.

Fülöpné az elfogott Bollók Sándorban felismerte támadóját. Annak azonban a reá vonatkozó állítását valótlannak minősítette. Ragaszkodott ahhoz, hogy pénzének elvétele úgy történt, ahogy azt annak idején jelentette. A Bollók által szolgáltatott adatok alapján megejtett nyomozás azonban megdöntötte a Fülöpné állítását. Így a kitalált rablási eset sikkasztással minősült. A Fülöpné esetlen kívül, Bollókra még öt lopást és öt közokirathamisítást sikerült rábizonyítani. Nevezetnek a piricssei úti gyilkosságban való szerepe tisztázódott. Bollók további eljárás végett a nyiregyházi kir. ügyészségnek adott át, hol a törvényszék 3 évi dologházzal sújtotta.

Kiss Miklós th., Debrecen.

II.

1937 június 19-én a késő délutáni órákban portyázás közben Nagyrábé községbe érkeztem. A község leportyázása közben arról értesültem, hogy aznap a község szélén két szekér cigány telepedett le, akik csengőöntéssel és fűrókészítéssel foglalkoznak. Ennek hallatára két bizalmi egyént magamhoz vettem és felkerestem a cigányokat, de ekkor már besötétedett. A község szélére érve felütni szemünk előtt a karaván, amint egy tábori tűz mellett 10–15 főnyi cigányhad cigánynyelven egymást tulharsogva lármáztak. Nem hagytuk el a szélső házat még 5 méterre sem, amikor a tűz mellett álló gyékényfedelű szekérnek a legelő irányába vetett árnyékában egy alakot láttam elfutni. Minden tekintet felénk irányult a tűz mellől és egy pillanatra elhalt ajkukon a szó, de csakhamar összeszedték magukat és tovább folyt a beszéd. Egy-egy tekintet ezután is esett ránk de csak úgy félszemmel, ugyanennyit áldoztak a szekér mögé is. 50 méter lehetett köztünk és a karaván között a távolság. Mérlegeltem a helyzetet és számoltam az eshetőségekkel. Majd a Szut. szent szavai jutottak eszembe: „járőr a megtámadtatás veszélyének a cigányok részéről mindig ki lehet téve.” Ha a menekült üzőbe veszem, járőrtársammal el kell válnunk egymástól és a sötétben nem tudhatják egyik, hogy mi történik a másikkal, ha pedig mindketten utána eredünk, a többi cigányok közül többen is megszökhetnek. Megkérdeztem a járőrtársam és a bizalmi egyéneket, hogy nem láttak-e valamit, mire mind egyik „nem”-mel felelt.

Amikor a cigányokhoz értünk, meglehetősen udvariassággal igazoltattam és rendben találtam őket. Megkérdeztem, hogy nincs-e közülük távol valaki,

A nagylégi őrs legénysége és szakaszparancsnoka vitéz Soltész alezr. századparancsnokkal.

mire kórusban mondta apraja-nagyja, hogy „nincs”. Magamban megszámláltam 4 férfit, 5 nőt és 4 gyereket. Járőrtársam, aki szolgálati ténykedéseimet a multból ismerte, csodálkozva nézett rám, hogy a cigányok ellen semmi kifogásom nincs. Amikor azonban a helyszínen elköszöntem a bizalmi egyénektől és a cigányok előtt közöltem velük, hogy a 9 km-re fekvő Biharnagybajom községbe megyünk, ahonnan csak két nap múlva térünk vissza, járőrtársam tisztában volt vele, hogy megint valami „kutyaság” sül ki a dologból. Az említett irányba indultunk és nagy kerülővel visszajutottunk a cigánykaravánhoz 40 méterre lévő szőlőskert kerítéséhez úgy, hogy az árok előttünk volt. Ekkorra már járőrtársamnak elbeszéltem az észleleteket és a további tervemet. Az élő sövény alatt felváltva egész éjjel lest tartottunk. Amikor annyira megvirradt, hogy jól szét lehetett látni a szőlőpásztort magunkhoz véve, újra megjelentünk az alvó cigányok táborában és csaknem felakadt a szemük amikor „a kétnapi távollét után” újra megláttak bennünket és nem tudtak volna ránk ismerni az előző napi és az akkori érintkezési mód nagy eltérése miatt.

Valamennyit egyhelyre tereltem és megtiltottam, hogy egymással bármit is beszéljenek. Ekkor már egy férfivel többen voltak, melyre egy tekintettel felhívtam járőrtársam figyelmét, hogy kísérelje figyelemmel. Amikor rajtuk egyenkint személymotaózást eszközöltem és holmijukat átkutattam, megnéztem a nyomozókulesban, hogy nincs-e közülük valamelyik körözve. Megállapítottam, hogy Varga Vilmos kóborcigányt a felnémeti őrs lopás büntette miatt körözi. Ugyanis ez volt az árnyékban elsurranó alak, melyet előző nap este láttam.

Az öt férfit és öt nőt elfogtam és Varga Vilmost a felnémeti őrs járőrének az őrs átadta, a négy cigányférfit azért, mert a vándoripart szabályellenesen üzték, az öt cigányt pedig azért, mert előző nap Nagyrábé községben engedély nélkül koldultak, a sárréti járás főszolgabírájának átadtam, aki a hivatali munkaszünet dacára valamennyit elzárás büntetésre és hazatoloncolásra ítélte.

Tanulság: Jobbnak láttam félrevezetni a karavánt azzal, hogy mi Biharnagybajomba megyünk két napra és megnyugtatólag hatott rájuk az, hogy rendben találtuk őket. Biztos voltam abban, hogy amelyik elmenekül előlünk, valahol megbujva figyel

bennünket és ha látja, hogy nincs baj, visszatér, ahol nyugodtan marad tovább. Míg ha üzöbe veszünk, valószínű, hogy úgy elmenekül, hogy többé vissza nem tér.

Kemenes István őrm., Bihartorda.

III.

1937 október 15-én 9 órakor Bauer Pál budapesti kereskedelmi utazót Kaba községben, szövetekkel való házaláson járóróm tetten érte, elfogta és az örsre bekísérte.

A járőrvezető jelentette, hogy Bauer Pál neve a Nyk-ban szerepel ugyan, de lényegesen eltérő személyi adattal, így csak kihágás miatt fogta el. A járőrvezetőnek parancsot adtam a tényvázlat megszerkesztésére, magam pedig az illetőt igazolás alá vontam. Anélkül, hogy Bauerhez még kérdést intéztem volna, önként előállt és közölte velem, hogy ő nem azonos az idézett Bkl-ban körözött hasonló Bauer Pállal. Ezzel egyidejűleg a zsebébe nyúlt és a nyiregyházai kir. ügyésztől származó végzést elővéve mutatott fel, mely szerint ő (a jelenlevő Bauer Pál) nem azonos a Bkl. 4/1936—566. tételszámában feltüntetett Bauer Pállal.

Ez a végzés, bár pecséttel el volt látva, aláírással is, tehát hitelességéhez kétség nem fért, mégis gyanum támadt onnan, hogy a Bkl. számban írt szülők keresztneve egyezett az általa bementő atyja keresztnevével, a vezetéknevek azonban már nem.

Ezért a születési helyként megnevezett tapolcai esendőrörsöt telefonon felhívtam, állapítsák meg, hogy Bauer Pál, — közölve a személyi adatokat — ott született-e. A megadott telefoni válasz szerint Bauer ott nem született. Mikor ezt nevezettel közöltem, előadta, hogy őt a zsidó egyháznál keresztelték, nem pedig az államinál. A kérdés tisztázása végett ismét felhívtam telefonon a tapolcai esendőrörsöt, de a válasz most is az előbbi volt.

Most már gyanum még jobban erősödött, hogy Bauert valami nyomja annál is inkább, mert feltűnő ideges és türelmetlen volt. Többször hangoztatta, amiért személyes szabadságában korlátozom, fel fog jelenteni. Még aznap, úgy 17 óra tájban, a esendőrőség összekötő tisztjéhez fordultam telefonon priusz kérése végett. Úgy 18 óra tájban megadott telefoni válasz szerint, — mivel semmiféle büncselekmény nem terhelt — dugábadölnék láttam az ügyet.

Most már nem vot mit tennem, mint tényvázlatral még aznap este a püspökladányi főszolgabírói hivatalnak kihágás miatt átadtam, de az átadás előtt még egy kísérletet tettem. *Útbaindulás előtt ujjnyomatot vettem róla s aznap este a Budapest felé induló személyvonatra mozgópostaként feladtam a esendőrőség összekötő tisztjének.* Kísérőjelentéssel küldtem be, melyben egyúttal kifejezésre juttattam a gyanumat és kértem, hogy a választ minél előbb megkaphassam, amennyiben a gyanusnak vélt Bauer Pált már a püspökladányi járás főszolgabírói hivatalnak át is adtam, de a főszolgabíró úrnak küldött tényvázlatban kifejezésre juttattam, hogy a válasz megadásáig, tehát 16-án kb. 16 óráig a főszolgabírói hivatal Bauert ne engedje szabadon.

Másnap, azaz 16-án, 11 órakor a esendőrőség összekötő tisztjétől *a telefoni választ meg is kaptam, melyben közölték, hogy az ujjnyomattal priorált Bauer Pál körözve van* a miskolci kir. törvényszék,

a budapesti kir. büntetőtörvényszék és a budapesti kir. ügyészség által.

Ezenkívül Bauer büntetve volt: egy esetben sikasztás, két esetben csalás és két esetben lopás miatt.

A telefoni közlés után egy járórt azonnal a püspökladányi főszolgabírói hivatalhoz küldtem Bauer átvételé végett, ki azt az illetékes bíróságnak átadta.

Bauer évről-évre járta az ország különböző helyeit. Igen sok esetben igazoltatták is, de mindannyiszor könnyen megszabadult, mert félrevezette a járőröket a nyiregyházai kir. ügyészségtől származó végzessel, mely szerint ő nem azonos a Nyk-ban szereplő hasonló Bauer Pállal.

Az igazolványt Bauertől a főszolgabírói hivatalnak való átadásakor nem vettem őrizetbe, mert magam is hittem annak valóságában, míg az értesítést meg nem kaptam. Amikor a járőr érte ment, Bauer azt eltűntette, így örök titok maradt, hogy azt hogyan szerezte meg.

Bártfai Pál thts., Kaba.

IV.

1933. évben a derecskei örsön teljesítettem szolgálatot. Május eleje táján, miközben az I. számú őrzőlejtő leporlyázásának befejezése után bevonulóban voltunk, Nagy Kálmán esendőr járőrtársammal a szolgálat alatt elvégzett nyomozási teendőket beszéltük meg. Tépe és Derecske községek között elhúzódozó műuton haladva, a műutakra nyúló földek egyikének végénél, mely búzával volt bevetve, Solymosi Áron tépei lakos családjával együtt szedte a tengeri töveket csomóba. Odaérve, beszédbe kezdünk velük. Közben feltűnt, hogy *a család tagjai között egy általunk ismeretlen egyén is dolgozik, aki felénk se néz, hanem igen szorgalmasan dolgozik*... Solymosi úgy viselkedett, mint aki szeretne valamit a járőrrel közölni. Kisvártatva félreintettem és az ismeretlen férfi felől érdeklődtem tőle. Kiletét bizonyítani nem tudta, azonban elmondta, hogy családjával kb. két óra ideje, hogy szedi a tengerikóro tövet. Az ismeretlen Tépe község felől haladt felénk. Közben a férfi hátranézett és hirtelen hozzájuk ment s anélkül, hogy azzal előzőleg vagy akkor is valamit beszélt volna, munkába fogott. Az önkéntes munka neki igen feltűnt, mert a férfi csak annyit mondott, ha valaki kérdezné kiletét, fogadja el őt az előtt eselédjének és régi ismerősének. Többet a járőr érkezéséig beszélni a dologról nem volt idejük. Gyanúja az, hogy az ismeretlen a járőr megtekintése után valami bün palástolása miatt magát felfedni nem akarja és azért szegődött önként munkába, hogy magáról a gyanút így el tudja terelni.

Ezután az ismeretlen egyént igazoltattam. Igazolványainak átvizsgálása után a nyomozókules használata mellett megállapítottam, hogy neve ott nem szerepel, de mert a járőr megpillantása alkalmával útját félbeszakítva, járőr félrevezetése végett munkába állott azért, hogy magát Solymosi családtagjaiból valónak tüntesse fel, így gyanum vele szemben odafejlődött, hogy kiletének megállapítása végett az örsre elővezetjük.

Elővezetése alkalmával az örsön kitűnt, hogy a helyszínen hamis nevet és lakást mondott be,

mely bemondását mástól lopott igazolványokkal bizonyította is, így nem szerepelhetett a nyomozó-kulcsban sem.

Valódi neve úgy lett megállapítva, hogy *személymolezás foganatosítása alkalmával a kabát gallérjába bevarrva volt születési anyakönyvi kivonatban levő név a nyomozókulcsban szerepelt.* Az őrizetben levő egyén fondorlatos eljárásával kezdtem tisztában lenni. Közben feltártam előtte a birtokában levő különböző tartalmú és eltérő igazolványok adatait, amikor is odanyilatkozott, hogy a rajta levő kabátot, egy ismeretlen egyéntől pár héttel ezelőtt, a berettyóújfalui vásárban vásárolta, így az abban előtalált igazolványt magáénak nem is ismeri el. Előadásának tisztázása céljából keresztkérdésekkel árasztottam el, melyek súlya alatt ellentmondásba keveredett, miközben ellentmondásai boncolgatása közben beismerte, hogy *1930. évben általa elkövetett erőszakos nemi közönség bűntette miatt adtak ki ellene nyomozólevelet.* Azonban, midőn arról tudomást szerzett, addigi tartózkodási helyét elhagyta.

A nála levő igazolványokat — melyekkel magát a helyszínen igazolta — Debrecenben való szolgálata alkalmával, másik eseléd társától lopta el azért, hogy azzal magát igazolni tudja és nem foghatják el.

Csató József törzsőrmester, Méhkerék.

V.

1925 június 20-án az alsóörsi örsről, Felsőörs községben 9 rendbeli betöréses lopásban nyomoztam. Az adatok gyűjtése során tudomásomra jutott, hogy *a tettes a bűncselekmények elkövetése után megszökött* és állítólag a balatonalmádi Öreghegy sűrű erdejében rejtőzött el.

Kézrekerítését, illetve elfogását járőrtársammal együtt a terjedelmes erdő miatt nem tudtam volna eredményesen végrehajtani, telefon sem volt és az őrsállomás is messze volt, tehát nehézségbe ütközött volna járőrt kérni.

Gyors elhatározásom után Felsőörs község előjárósága útján a községben dobszó útján azonnal kihirdettem, hogy vadászpuskával rendelkező minden ember a puskájával együtt legrövidebb időn belül a községházánál jelenjen meg. Alig telt el félóra, máris 14 ember vadászpuskával felszerelve megérkezett.

A 14 puskás emberrel közöltem, hogy Felsőörs községben az eddig elkövetett 9 rendbeli lopás tettese állítólag a balatonalmádi Öreghegy erdejében rejtőzött el. Felkértem őket, szíveskedjenek a tettes elfogásánál segídezni. A megjelentek nagyon szívesen segítettek.

Az erdő szélénél az embereket egymástól 8—10 méter távolságra ékalakzatba elosztottam és megmagyaraztam nekik, hogy aki a tettest az erdőben észreveszi, ha szökni akar, akadályozza meg és síp vagy füttyjellel jelezze a feltalálását.

Járőrtársamat a közép táján éppen olyan távolságra osztottam be magam mellett, mint a polgári egyéneket. Alig mentünk az erdőben 250 méterre, *egy nagyon sűrű cserjésbe kerültem, ahol éppen a megszökött betörő aludt.*

Szuronyos puskámat egészen az orra alá tartottam és rákiáltottam. Megijedt, szólni nem tudott.

Az igazoltatásnál kiderült, hogy ő a tettes. A bűnjelek nagy része a helyszínen megkerült.

Kiderült más is... 1933. évben a balatonalmádi Öreghegyben özvegy Kopácsi Mihálynét *meggyilkolták. Az elfogott ezt is a helyszínen nyomban beismerte.* Azóta csavarog a hegyekben, erdőkben...

Kézrekerítése érdekében tett minden intézkedés, tervszerűség helyes és gyors végrehajtása miatt előljáróimtól is díszéretet nyertem.

1934 október 5-én Somogyi Józsefné balatonkiliti lakos kárára Tóth Mária csavargónő lopást követett el és ismeretlen helyre *megszökött.* Október 15-én rendes szolgálat alkalmával Jut községben az *éjjeli őről értesültem, hogy egy ismeretlen nő már 8—10 napja itt tartózkodik, aki állítólag Márianosztráról szökött meg.*

Még azon az éjjelen nevezett nőt felkerestem, aki igazoltatása alkalmával Tóth Máriának adta ki magát. Kikérdezése alkalmával Balatonkiliti községben elkövetett lopást beismerte. *A nyomozókulcs átvizsgálásánál Gál Józsefné, Dencsik Józsefné, Jánosné és Esztergályos Mária lopás bűntette és zsarolás bűntette miatt a veszprémi kir. ügyészség által körözött egyénnel azonosnak látszott.* A nő csakhamar beismerte, hogy a felsorolattal azonos. Csodálkozott, hogy a nyomozókulcsból ráolvastam minden hamis nevét és minden bűnét.

A lopások elkövetése után *azért szökött meg, mert Márianosztrán már 4 évi fegyházbüntetést töltött és félt az újabb büntetés letöltésétől.*

1936 május 11-én virradóra Csendes János és 2 társa somogyacsai lakosok lakóházát ismeretlen tettesek hamis kulccsal kinyitották és abból 280 pengő értékű ruhát, élelmiszert és edényeket, kisebb gazdasági szerszámokat elloptak és *ismeretlen helyre megszöktek.* A sértettek persze a tetteseket megnevezni nem tudták, azonban előadták, hogy gyanujuk arra van, aki egy alkalommal náluk aludt.

5 napi nyomozás után a *tettesek nevét megállapítottam.* Torma János és felesége, Apáti Teréz volt bábonymegyeri vályogvetők voltak ezek, de azóta ismeretlen helyen csavarognak.

Bevonulásom után elfogatásuk végett írásban a budapesti Nyomozó Osztályparancsnokság Hírközpontjának, a tabi, felsőiregi, tamási, szakesi és a karádi csendőrőrsparancsnokságoknak jelentést tettem.

1936 június 11-én a nágyosi országos kirakodó vásáron Csendes János mellém surrant és azt mondta, hogy a közelben ülő embert úgy látja, hogy a lopás elkövetése előtt az aludt nála, valószínű, ez volt a tettes. Rövid idő eltelte után a megnevezett egyént a vásár szélére kihívtam és ott személyazonosságának igazolására felszólítottam. Torma Jánosnak nevezte magát, feleségét meg Apáti Teréznek. Feleségét a vásárban együtt kerestük és találtuk meg. Beismertek mindent.

Torma János azt is elmondta, hogy különböző lopások miatt *1005 napi büntetést töltött le és a szigorú dologházba való utalástól félt, ezért szökött meg az újabb lopás elkövetése után.*

Németh Sándor András II., törm.

(Folytatjuk.)

Híradás a felvidékről.

Azok a boldog bajtársak, akiket a felszabadult Felvidék közbiztonsági szolgálatára rendelt felsőbb-ségük, egész életükre felejthetetlen napok részesei lesznek. Arra kérjük őket, részesítsék örömlükben azokat, akik eddigi beosztásukban végzik kötele-ségeiket, írják le tehát új munkaterületükön benyo-másaikat, tapasztalataikat, akár azokat, amiket mint csendőr, akár azokat, amiket mint ember vagy mint magyar szereztek és juttassák el leírásaikat hozzánk. Történelmet írunk, legyenek e munkának részesei. Legyenek munkatársaink. Különösen ér-dekel bennünket minden fénykép, amely a magyar csendőr felvidéki alkalmaztatásával van összefüg-gésben, mert a képekben megörökített életet gyűjte-ménybe foglalva, szeretnénk minden őrsünk aszta-lára letenni, múzeumunk számára eljuttatni és mindenkinek átadni, akit ezeréves hazánk e törté-nelmi fejezete érdekel. Kit ne érdekelne?

Ehhez segítsenek olvasóink.

Ne tartson vissza senkit az, ha nem tud „szépen“ írni. Nekünk tények, történések, ese-mények kellene. A kidolgozás, az összeillesztés a mi kötelességünk.

Mindenkitől várjuk tehát a közreműködést. Természetes, hogy e kérésünkre küldött anyag bár-mikor, bármeddig beküldhető.

Katonaszökevények a nagy háború alatt.

Írta: PAPP LÁSZLÓ tiszthelyettes (Nyiregyháza).

(Befejező közlemény.)

A fedezésünkre szolgáló tengeritáblának végéhez érkeve, teljes erőmből a két Kutyila nevű szöke-vényhez kezdtem futni, kik a szokatlan látványtól megijedve, szétfutottak, egyik egyik felé, a másik másik felé. Most már láttam, hogy csak az egyik szökevényre számíthatok, az üldözést tehát csak a közelebb eső egyén után folytattam. Mintegy ezer méter távolságon való üldözés után sikerült is az egyik Kutyila nevű szökevényt elfogni, kinek karját egyik kezemmel átmarkoltam, míg a másik kezem-ben levő kirántott kardot nevezett mellének sze-geztem és tőlem telhető hangos ordítással kijelentet-tem az elfogását. Ekkor láttam még pár pillanatig az előlem megfutamodott másik szökevényt is, amint a hegyoldalról egy völgyben levő cserjés közé mene-kült, ezt azonban már nem sikerült elfognom. Az ál-talam elfogott Kutyila egy ízben megkísérelte a ki-szabadulást s egy váratlan pillanatban, minden erejét megfeszítve, egy igen erős lendülettel ki akarta magát rántani a kezemből, de a véletlen folytán is azt úgy meg találtam fogni, hogy a rántás közben csak a rajta volt szumánja szakadt el, de az elmené-külése nem sikerült. A Kutyila-szökevények egyikét a szokásos módon be is kísértük csapattestéhez és ugyanott át is adtuk. Kutyila azonban csak egy hó-napig volt bent csapattesténél s akkor újból megszö-kött s többé őt sem sikerült elfogni a háború alatt. A másik Kutyila nevű szökevényt egyáltalán nem sikerült elfogni.

1918. évi február hó első vasárnap reggelén 9 óra tájban beállított az őrsre Szerekucz Jánosné, ki az őrsparancsnokot kereste. Az őrsparancsnokom pár nap óta hülésből kifolyóan ágyban fekvő beteg volt. Szerekucz néval közöltem, hogy az őrsparancsnokot én helyettesítem, ha van valami panaszja, vagy kö-zölni valója, úgy azt nekem adja elő. Ebben az idő-ben már én is törtem egy kissé az oláh nyelvet, úgy hogy kb. minden öt-hatodik szót megértettem. Sze-rekucz né kijelentette előttem, hogy nagyon bizalmas közölnivalója lenne velem, s azt csak mégyszemközt hajlandó elmondani. Behívtam tehát az őrsirodába, hol az alábbiakat közölte velem:

— A reánk következő éjjel, egy tőlünk távoleső hegytetőn lakó Szturz János oláh lakásában, a kör-nyékbeliek bált (kalákát) fognak rendezni, melyen mintegy hét-nyolc katonaszökevény is részt fog venni. A katonaszökevényeket névleg is megnevezte, kiknek nevét már én is ismertem, miután már ré-gebb idő óta kerestük azokat, azideig azonban el-fogni nem sikerült őket. Szerekucz né által felsorolt katonaszökevények mindegyike idősebb volt egy-éves szökevéynél, sőt egyrésze már két-három év óta szökésben volt. A táncmulatságon résztvenni szándékozó katonaszökevények között öt olyan egyén volt, akik különböző bűncselekményekért 6 hónap-tól 3 évig terjedő elzárásbüntetéssel voltak büntetve. Szerekucz né besúgása, habár azt féligmeddig két-kezzel is fogadtam, határtalan lelkesedést váltott ki belőlem s alig vártam az idő elérézését, hogy a cselekvés terére lépjek.

Nem így történt ez az őrsre beosztott két népfel-kező katonánál, mert azokból nemesak hogy semmi lelkesedést nem váltott ki az ügy, midőn velük kö-zöltem, de még némi gyávaság jeleit is lehetett róluk leolvasni. Igaz ugyan, hogy mindkét népfelkező 50—50 éves volt és mindegyiknek több gyeremeke is volt. Hogy az ügyért nem rajongtak, abból követ-keztettem, hogy amikor közöltem velük ezen ügyet, több ízben hangoztatták, hogy kevesen vagyunk, ily fellépéshez nagyobb erőre lenne szükség s eljárásunk kudareccal járhat.

Tudtam és tisztában voltam azzal, hogy a reu-delkezésemre álló két öreg népfelkezőtől — koruk és gyakorlati tapasztalatuk hiánya miatt — alig fél segítségre számíthatok, főként, ha azok nem önkén-tes elhatározásukból és nem teljesen felvillanyozva állnak mellém, sőt még a legnagyobb szegény és ku-darc veszélyének tesszük ki magunkat, ezért leg-elsőbb is őket kellett az ügynek teljesen megnyerni. Ismertettem velük az eddigi ezirányú farsztó szol-gálatunk eredménytelenségeit s a kilátásban levő szép eredményért járó elismerést és annak későbbi kihatásait, főként pedig, hogy ily módon végre sike-riül, ha nem egészen is, de részben körletünket a ka-tonaszökevényektől megtisztítani s a katonaszökevé-nyeket megfélemlíteni, a magunk részére pedig több pihenést és nyugalmat biztosítani. Mikor láttam, hogy a két öreg népfelkező, rábeszélésem hatása alatt, az ügyet már magáévá tette, a legaprólékosab-

Ki tudja?

Mit fed a lófő-székely kifejezés?

ban megbeszéltem velük tervezett eljárásunk részleteit. Ugyanis eljárásunk legveszélyeztetettebb részének azt tartottam, ha a lakásba való bejutásunk után valaki leüti a lámpát, amikor úgy mi, mint a lakásban levők az összeégés és az esetleges lefegyverezés veszélyének s egymás esetleges megsebesítésének, vagy megöletésének eshetünk áldozatul. Ezért minden igyekezetem arra irányult, hogy az esetleg kialvó lámpát más megfelelő világító eszközzel pótoljuk. Ezért bőven elláttuk magunkat gyufával, gyertyával és villamos zseblámpával. A népfelkelők kioktatása alatt nem mulasztottam el számtalanszor hangoztatni, hogy a lefegyverezés a legnagyobb székelyen, a csendőr tehát inkább életétől vájon meg, mint ezt a székelyt átélje s inkább az összes katonaszőkevény haljon meg, mint bármelyik csendőrnek, illetve járőr tagjainak legkisebb sérülése is legyen. Ez a felvillanyozás a népfelkelőknek nagyon tetszett, amiről az egyik népfelkelő, mint később kiderül, tanubizonyságot is tett.

Elérkezett az útbaindulás ideje. Este nyolc óra körül én és a két népfelkelő katona és egy öreg, Szimion nevű, oláh kisbíró, valamint a besűgő Szerekucz Jánosné elindultunk a katonaszőkevények elfogására. Szerekuczné ugyanis megígérte, hogy ő is eljön velünk mindaddig, amíg a tánemulatság helyéül szolgáló ház közelébe nem érünk, azt be fogja nekünk mutatni, azután pedig megvált tőlünk, mert fél a szőkevények bosszújától. Útközben, felkérésünkre, hozzánk csatlakozott egy Tamás nevű iparvasúti pályasíró, ki igen derék középkorú és jó erőben levő magyar ember volt. Csatlakozása után vele is közöltem tervünket.

Éjjel 11 óra körül mind a hatan megérkeztünk a kijelölt ház közelébe. Itt megállottunk s Szerekuczné mintegy 2—300 lépés távolságról megmutatta azon házat, melyben a tánemulatságot rendezték s azután tőlünk eltávozott. A hegyeket hó borította, a hold teljes fényben világított, úgyannyira, hogy mintegy fél kilométer körzetben el lehetett látni. Itt jól kifújtuk magunkat, az embereket beosztottam s a szükségessé váló megbeszéléseket súgva megtárgyaltuk és valamennyi emberemet kötelességeik odaadó teljesítésére megegyezően figyelmeztettem.

A meglepni szándékolt ház a hegy oldalában állott, hátuljával felénk, ajtajával pedig a hegy emelkedő részének nézett. Bár a rajtaütés kedvezőbbnek látszott volna az ajtóval szemben, mert a hegyről lefelé s közvetlen az ajtónak való futás könnyebb lett volna, ezt azonban azért nem tartottam célszerűnek, mert ha időközben bárki is kilép az ajtón, azonnal észreveszi érkezésünket s a többinek hírt adva, meghiúsíthatja az egész tervünket, mert az egész társaság széjjelugrik. A lakás két részből állott, egy előszobaféléből és egy lakószobából. A lakószobába az előszobán keresztül lehetett bejutni. A lakószobán három ablak volt és pedig egy elülről, egy végen és egy hátulról. Az útközben hozzánk csatlakozott Tamást az elülső, Szimiont pedig a ház végén levő ablak felügyeletére osztottam be. Bár tudtam, hogy Szimiontól semmiféle segítséget sem remélhetek, mert ezt már tőle az irántuk való érzelme is így kívánta, ezek dacára mégis magammal kellett vinni, hogy ne legyek teljesen bizalmi egyén nélkül. A Tamás nevű vasúti őrsben megbízottam, de abban nem is csalódtam, magyar ember volt

és gyűlölte az oláhokat, de később meg is lakolt érte, amikor az oláhok uralomra jutottak. A lakás hátsó részén levő ablak — ember hiányában — felügyelet nélkül maradt, mert a két népfelkelőt magam mellé kellett beosztani már csak azért is, hogy esetleges megtámadtatásunk esetén, vagy ha valaki a lakásban tényleg leütné a lámpát, ne egy ember hadakozzon és legyen, aki világosságot gyújtson.

Míg az utolsó megbeszélés helyén, — hol Szerekuczné elvált tőlünk — magunkat kifújtuk és a részleteket megbeszéltük, észrevettem, hogy a lakás elülső részén levő sarkánál egy alak megfutamodott és a lakás ajtaja irányába eltűnt. Ebben a pillanatban kiadtam a jelszót: „Utánam“. Nem akartam ugyan ily nagy távolságról rohamozni, de muszáj volt, mert már észrevettek bennünket. Ezért kellett több mint 200 lépés távolságot futni, míg a lakás ajtajához érkezhettünk. Én elsőnek értem a lakás ajtajához, azt megpróbáltam kinyitni, de zárva volt s nem sikerült. Ekkor a nálam volt nagy oroszféle puskával három nagy ütést mértem az ajtóra, amire az megnyílt előttem. Az előszoba, illetve konyha, üres volt, a szobából kisebb morajlásszerű zúgás hallatszott ki. Megkísértem a lakószoba ajtaját is megnyitni, de az is zárva volt. Ezen ajtóra puskámmal szintén három erős ütést mértem, amikor az ajtó megnyílt előttem. Beugrottam a szobába, puskámat készhelyzetbe vágtam s elkiáltottam magam, hogy senki meg ne mozduljon, mert aki megmozdul, halál fia. A közepes nagyságú szoba zsúfolásig tele volt férfakkal és nőekkel. Belépésem pillanatában a szoba végső és hátulsó ablakából csörömpölve hullottak az üvegek s úgy ezen ablakokon keresztül, mint a szobából a szabadba vezető kéményen menekültek a szőkevények. Ezeket részben láttam is, de nem volt módomban megakadályozni. A lakásban mintegy 50 főt kitevő férfi és női személy volt, kik az ajtóban félkör alakban már egész két lépés távolságra megközelítettek s az ajtón át szintén menekülni akartak. Szerencsémre ekkor már a két népfelkelő is megérkezett, kik közül az egyik puskáját készhelyzetbe véve, mellém állott, míg a másik népfelkelő a lakás hátulsó ablakán menekülő szőkevénynek a lábát elkapta úgy, hogy a szőkevénynek az egész teste az ablakon kívül lógott, míg a két lába, térdben meghajtván, a szobában belül maradt. Ebben a pillanatban beugrott a lármára Tamás vasúti őrs és a népfelkelő annak segítségével kísérelte meg az ablakba szorult szőkevény behúzását. Majd mikor ez így nem sikerült, a népfelkelő szuronyával többbizben nevezett szőkevény hátsó szűrt, illetve döfött. Én ép a döfés alkalmával pillantottam oda s azonnal megparancsoltam a népfelkelőnek, hogy kerüljön kívül és onnan segítse vissza a szőkevényt. A népfelkelő kívül is került, de miután kézzel nem érte el a csaknem egész testével kint lógó szőkevényt, annak hátába is több ízben beledöfött szuronyával s így sikerült is a hátulsó ablakon menekülő szőkevényt szökésében megakadályozni.

Én figyelmem legnagyobb részét a lakásban talált népségre irányítottam s azokat a szoba felső végébe visszaszorítottam és mindenkit leültettem a földre, hogy az esetleges támadásukat megnehezítsem. A kéményen menekülni próbálkozó szőkevényt a kéményből lehúztuk és megkezdtem a bennlévők

igazoltatását. A tömeg között még egy katonaszökevényt találtam s így mindössze csak három katonaszökevényt sikerült elfogni. Az elmenekültek számát pontosan nem lehetett megállapítani, csak annyit, hogy kb. 4–5 fő szökevény ugorhatott meg. Ezek után elrendeltem az elfogott szökevények megbilincselését. Először annak kezére lett a bilincs rátéve, akit az ablakból visszahúztak, majd mikor ehhez még egy másik szökevényt is hozzá bilincselünk, az első izben megbilincselte szökevény összeesett. Azonnal levéttetem róla a bilincset és a harmadik szökevényt bilincseltettem össze a másikkal. Azon szökevényt, ki a bilincselés alatt összeesett, Fazekas Jánosnak hívták. Fazekast megvizsgáltam s annak testén, a has alsó részén 7, míg hátul deréktájon a kötésben 4, összesen 11 szuronyszúrástól eredő, kisebb szűrt sebet találtam. Szerencsénkre a szúrások nem voltak mélyek és így nem okoztak azonnali halált. Fazekas sérüléseit a nálunk volt seb-kötőző csomagokkal bekötöttük és egy közelben lakó oláh szánján előbb a laktanyába, onnan pedig a legközelebbi vonattal Nagyváradra beszállítottuk, hol Fazekast a kórháznak, míg a másik két katonaszökevényt pedig csapattestének átadtuk.

A fegyverhasználatból kifolyóan, megvallom, elég rossz sejtelveim voltak, miután tartottam attól, hogy a hátulról okozott szúrásokat nem tudtam volna elfogadhatóan igazolni. Erre azonban nem került sor sem a kivizsgálás során, sem később nem kutatták azt.

Fazekas katonaszökevény a kórházban sérüléseibe belehalt, míg az elfogott Bila Tógyer és Blága János katonaszökevény rövid időn belül csapattestüktől újból megszöktek s azokat többé nem is sikerült elfogni.

Be kell ismernem, hogy itt szebb eredményt is el lehetett volna érni, ehhez azonban nagyobb erőre lett volna szükség. Ez pedig az örs létszámából nem volt előállítható, mert csak hárman voltunk s az idő rövidsége miatt és mert a szomszédos örsökön is hasonlóak voltak a létszámviszonyok s azok nagymérvű elfoglaltságára, továbbá távolfekvésük miatt, segítségére sehonnan sem számíthattunk.

Végül kijelentem, hogy négyévi ezen örsön teljesített szolgálati időm alatt, ez az egy érdemleges besugási esetem volt, ez pedig annak volt köszönhető, mert Szerekucz né elhagyta a férje és az egy másik asszonnyal élt vadházasságban s így őt is bosszú vezérelte a besugás megtételére. Bár Szerekucz né nem nyert kárpótlást besugásáért, mert az ő férjét nem sikerült elfogni, miután az szintén elmenekült az elfogás elől.

Volt még az örskörletünkben egy Popa János nevű sokszoros katonaszökevény. Popa Jánosnak karján volt harctéri sérülése, mellyel állandóan vilánykezelésre járt. Ezt a Popa nevű katonaszökevényt én nyolc izben, míg egy másik járőr két izben fogta el és kísérte be csapattestéhez, illetve a munkásszázadhoz. Popa azonban csaknem minden esetben még az átadása napján megszökött és családjához hazatért. Popának kezdetben azért sikerült az elfogása, mert ő leginkább a lakása közelében tartózkodott. Később azonban a nappali időket ő is megfigyelésre fordította, míg az éjjeli időkben pedig ismeretlen helyen tartózkodott. Legutóbb 1918. év-

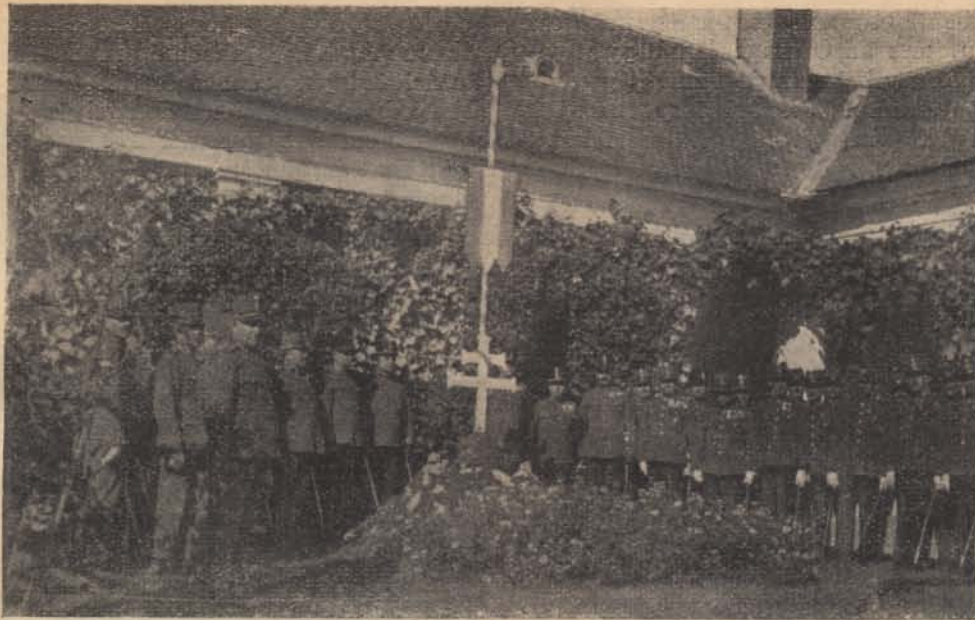
ben úgy sikerült Popát elfogni, hogy az éjjélkörüli időben bebujtunk a sertésóljába és ott vártunk reá a hajnali órákig, amíg hazatért. Ekkor mindenáron el akartam venni Popának a kedvét a további szökésektől. Midőn Popa a sertésólhoz ért, mi onnan kiugrottunk, Popának pedig gyökeret vert a lába. Odaszóltam Popának, hogy most futhat, ha kedve tartja, gondolva azt, hogy mihelyt futásnak ered, azonnal fegyvert fogok ellene használni. Popa azonban azon ismételt felszólításomra, hogy meneküljön, meg sem mozdult és azt a választ adta, hogy ő tudja, hogyha a menekülést megkísérelné, le lenne löve.

Eltelkintve attól, hogy Popa már nem volt alkalmas a menetszázadba való beosztásra, amit ő maga sem óhajtott, sőt az első sérülésének állandó fennmaradásáért mindent elkövetett, dacára a szökéseitől járó sok fenyegetésnek és az elfogásánál alkalmazott szigorúbb rendszabályoknak, a sokszori szökéstől még sem riadt vissza. De segítségére volt neki ebben a véletlen is. Vele történt meg ugyanis egyik alkalommal, midőn elfogtuk és Nagyváradon az ügyeletes tiszt úrnak átadtuk, az ügyeletes tiszt úr kiküldte őt a folyosóra, hogy ott várakozzék. A laktanya udvarán ép akkor sorakozott az egyik menetszázad. A menetszázadhoz beosztott egyik zászlós úr odaszól az ügyeletes szoba előtt ácsorgó katonáknak: „Jöjjen csak ide valamelyik“, persze Popa volt az első, aki futva igyekezett. Ekkor azt a megbízást kapta, hogy menjen ki a városba és onnan hozzon a zászlós úrnak negyed kg paprikásszalonnát. Popa, mint a nyúl, úgy futott kifelé a laktanyakapun, de oda vissza sem tért, hanem újból megszökött. Volt még nevezetnek egy másik hasonló esete is, ekkor csupán az volt a különbség, hogy nem szalonnáért, hanem dohányért küldték ki a városba, de ő ekkor sem tért vissza.

Bár igaz, hogy a fenti esetek bővelkednek a járőr által elkövetett szabálytalanságoktól, különösen ellenkezett az akkor érvényben volt utasításokkal, mert mint köztudomású, abban az időben egyáltalán nem használhatott a járőr polgári ruhát, mert az utasításaink azt nem engedték meg. De szolgáljon mentségül, hogy aki a hivatását abban az időben is teljes odaadással és lelkiismeretesen látta el, — bármily veszélyt jelentett is számára a polgári ruhaviselés és az ebből származható következmények, — nem volt képes magát a sok fáradságos eredménytelen szolgálat után, a szabályokhoz kötni, különösen akkor, amikor már minden más eljárás eredménytelen maradt, míg a szabálytalan eljárás folytán némi kis remény kecsgettette az embert az eredmény elérésében. Azt hiszem, hogy előljáróinkat is ez vezette, a polgáriruhás nyomozók rendszeresítésével.

Bár számszerűleg még említésre sem méltó az általam elfogott katonaszökevények száma, mert ennél számbelileg messze felülemelkedő eredményről számolhatunk be az Alföldön levő sík vidéki és nagyobb városok szomszédságában levő örsök, ahol az elrejtőzés céljára nem oly kedvező a terep s a lakosság sem nyújt oly nagy segítséget a rejtegetéshez s besugó is könnyebben akad és a városokból sokszor élelemért és tiszta ruháért hazatérő katonákat már a város közelében el lehetett fogni, de az általam jelzett területen ez a csekély szám is igen nagy fáradságot követelt a járőrtől és ez ösztönözte a meg nem engedett cselekedetekre is.

Híreinkből: Felvidéki föld került a kecskeméti laktanyába.

Csavargók ellenőrzése.

Írta: LORÁNYI VILMOS tiszthelyettes, Siklós.

A csavargók ellenőrzése és igazoltatása az őrsöknek a legfontosabb feladatai közé tartozik. E szolgálat lelkiismeretes ellátása sok bűncselekményt megelőz, de különösen a kiderítetlen bűncselekmények számát apasztja. Sok olyan kiderítetlen bűncselekmény van az őrsökön nyilvántartva, amelyeket a csavargók követtek el, de a tettesek csak ismeretlen csavargók személyében vannak feltüntetve. Van egy pár az én őrsömön is.

Sok volna itt mindazon bűncselekményeket felsorolni, amelyeket a csavargók követtek el. Erre számos példát találunk a Bűnügyi Körözések Lapjaiban, a Nyomozati Értesítőkből és az őrsök megkereséseiben, valamint az őrsökön elfekvő kiderítetlen bűncselekmények eseteinél.

Másrészből fontos azért is, hogy az olyan csavargókat, akik nem követnek el nagyobb bűncselekményeket, csupán csak csavargásaikkal, a társadalom nyakán, merő munkaiszonyból, mint a herék élőködnek és koldulásból tartják fenn magukat, a társadalomból kivonhatók és rendszeres munkára szoktathatók legyenek.

A bíróságok azonban csak akkor tudják ezeket a társadalomból kivonni, ha mi, csendőrök az ehhez szükséges adatokat kinyomozzuk és a bíróságok elé tárjuk.

A Csendőrségi Lapokban már nagyon sok igen értékes és tanulságos közlemények jelentek meg. Ha azokat alaposan áttanulmányozzuk és az ott leírtakat a szolgálatban gyakorlatilag hasznosítjuk is, akkor a csavargók megrendszabályozásában igen szép eredményt fogunk elérni.

Az 1913. évi XXI. törvénycikk is felismeri a csavargók veszélyességét. Az 1. §. kimondja, hogy „Az a keresetre utalt munkaképes egyén, aki munkakerülésből csavarog, vagy egyébként munkakerülő életmódot folytat, kihágás miatt nyolc naptól két hónapig terjedhető elzárással büntetendő.”

A 2. §. kimondja, hogy az 1. §-ban meghatározott cselekmény vétség... ha a tettes az 1. §. alapján

már két ízben meg volt büntetve és a cselekmény elkövetésekor utolsó büntetésének kiállása óta két év még nem telt el.

A megrögzött csavargók a törvény eme rendelkezéseit nagyon jól ismerik. Találkoztam már olyan csavargóval, aki a törvényszakaszt szajkómódra elfujta. Éppen ezért igyekeznek ezt kijátszani, s nekünk csendőröknek kell arra törekedni, hogy a furfangjukat helyes és pontos adatokkal keresztül-húzzuk és őket annak a hatóságnak átadjuk, ahová érdemük szerint tartoznak.

A csavargók igazoltatás során nem ismerik be az előző büntetéseiket, mert a következményekkel tisztában vannak. Hazudoznak és igyekeznek a csendőrt félrevezetni, nehogy az kikutassa az előző büntetéseiket és őket közveszélyes munkakerülés vétsége miatt a közigazgatási hatóság helyett a bíróságnak adja át, mert tudják azt, hogy a közigazgatási hatóságnál 1—2 napi büntetéssel a csavargást megússzák, de ha az idézett törvény 2. §-a alapján a járásbíróság elé kerülnek, ott már súlyosabb büntetésre, esetleg dologházba való utalásra is van kilátásuk.

A csavargók, ha a közigazgatási hatóságnál a büntetésüket letöltötték, igyekeznek továbbállni, sőt iparkodnak még azon járás területéről is minél előbb kijutni, nehogy mégegyszer ugyanazon hatóság elé kerüljenek, mert azok már súlyosabb büntetésre ítélik és esetleg az illetőségi helyre való toloncolásra is van kilátásuk.

Véleményem szerint az az oka annak, hogy az őrsök csak a legkritikább esetekben adnak át csavargókat közveszélyes munkakerülés vétsége miatt a járásbíróságoknak, mert az előző büntetéseiket a csavargók furfangja révén nehezen tudják kikutatni. Másrészt pedig, ha csavargót akár távbeszélőn, akár tudakozó-lap alapján prioráltatunk is, csak

Ki tudta?

Az ultimátum államok közötti olyan jegyzék, amelynek értelmében az azt küldő állam záros és rövid határidőn belül elvárja feltétlenül, hogy a felmerült kérdést a címzett állam kedvezően elintézzé.

akkor kapunk érdemleges választ, ha az illető csavargás miatti büntetése az Országos Bünygyi Nyilvántartó Hivatalban nyilvántartva van.

En mint őrsparancsnok, 5½ évi őrsparancsnoki beosztásom alatt, a villányi és a siklói őrsökön 40 egyént fogtam el csavargás és 3 egyént közveszélyes munkakerülés vétségéért. Az elfogott csavargók legnagyobb részét az összekötő tisztnél prioráltattam. A válaszok körülbelül 40%-ban nemlegesek voltak. A többen megállapítást nyert, hogy csavargás és engedély nélküli koldulás miatt büntetve voltak, de majdnem mindegyiknél a vétséghez szükséges két utolsó év hiányzott. Csupán két csavargó volt két éven belül utoljára büntetve. Ezek közveszélyes munkakerülés vétsége miatt a mohácsi kir. járásbírósnak átadattak.

A fenti adatokból arra a meggyőződésre jutottam, hogy azok a csavargók, akik hasonló bűncselekményekért a közigazgatási hatóságok által vannak elítélve, nyilvántartás végett nincsenek az Országos Bünygyi Nyilvántartó Hivatalhoz bejelentve s így ott priuszuk nem is lehet.

Véleményem szerint, ezen hiányosságokat és a közbiztonsági szolgálatra igen fontos csavargókérdést nagyjában a testületen belül, egyes őrsöknek kis fáradságával, meg lehetne szüntetni. Elgondoláson az alábbi:

A közigazgatási hatóságok székhelyén levő őrsparancsnok (rendőrség területén is) havonta egyszer elmenne a szolgabírói hivatalba és ott feljegyezné azon csavargók személyi adatait, akik csavargás miatt a hó folyamán büntetve voltak. Az adatokat az őrs az egész járás területéről bejelentené a nyomozó osztályparancsnokságnak, ahol amúgyis országos nyilvántartás van.

Ezen rendszer mellett, véleményem szerint, túljárnánk a csavargók felfangján, s hiába menekülne a már egyszer megbüntetett csavargók egyik járás területéről a másik járásba, vagy a rendőrségi területre, hogy az előző büntetésükre homályt fedjenek, mert a központi nyilvántartás alapján, bárhol is csavarognak, az előző büntetéseiket az őrsök prioráltatások útján könnyen meg tudnák állapítani és ehhez mérten a fentírt törvény 2. §-a alapján sok csavargó vétség miatt a járásbírósnak lenne átadható. Ez, szerintem nagymérvben csökkentené a csavargók számát.

Itt nem csupán a kimondott országúti csavargókra gondolok, hanem a kóbor és a helyhez kötött cigányokra is. Az utóbbiak különösen nyáron vályogvetés és más munkakeresés ürügye alatt letelepedési helyeiket hatósági engedély nélkül elhagyják, s amíg a téli időszak be nem következik, csavarognak. Mint ilyenek, igen gyakran kerülnek járőrök kezébe, de a végeredmény az, hogy bűncselekményt rájuk deríteni nem sikerül, s csupán, csak csavargás miatt lesznek átadva a közigazgatási hatóságnak. Ott a büntetéseiket letöltik és kiszabadulásuk után tovább csavarognak. További csavargásaik során ezek is igyekeznek a járás területéről kijutni és ha egy másik járásban a csendőrség kezébe kerülnek, nyilvántartás hiányában, ugyancsak kihágás miatt a közigazgatási hatóságnak lesznek átadva. Jóllehet, hogy ezek két éven belül már 4–5 esetben is voltak csavargás miatt büntetve különböző helyeken.

A bejelentésekhez szükségesnek tartanám a tudakozó-lapokhoz hasonló, rovatokkal ellátott kimutatási űrlapok rendszeresítését 12 rovattal, amelyben a büntetések lennének felsorolva.

Kérem a bajtársaimat, hogy gyakorlati tapasztalataik alapján, a csavargókérdést esetleg más oldalokról is világítsák meg. A csavargókérdéssel addig kell foglalkozni, míg munkánkat teljes siker nem koronázza. Ha ezt elérjük, megvékonyodik a a Nyomozókulcs és a kiderítetlen bűncselekmények száma is apadni fog.

Levél a szerkesztőhöz.

1938. október 27.-én az osztályparancsnokságtól az őrsre parancs érkezett, mely hivatkozik az 1938. 21. sz. Cs. K.-ben megjelent 67.298/eln. VI—c. 1938. sz. B. M. körrendeletre, mely szerint a Honvédelmi alapra adomány csak önkéntes lehet, tehát minden előjárói beavatkozás és felsőbb nyomás nélkül és az adományokat visszahagyás útján az illetményekből levonni nem lehet.

Az elsejei illetmények kifizetése után felolvastam a parancsot és úgy akartam, hogy az első leszek, aki adakozik. Az egyik alárendeltem megelőzve, 50 fillért átadott, hogy készséggel adakozik e nemes célra. Az 50 fillért átvettem és utána elővettem az erszényemet azon szavak kíséretében, hogy én 1 adag vezénylési pótdíjat adományozok. Erre a többi alárendeltem is minden szó nélkül 1–1 adag vezénylési pótdíjat adományoztak. Természetes, az engem megelőző alárendeltem ezután, minden szó nélkül az 50 fillért 1 adag vezénylési pótdíj összegére kiegészítette. Az így összegyűlt 7 P 80 fillért a hadsereg fejlesztése céljára elküldtem és megállapodtunk abban, hogy havonta 1–1 adag vezénylési pótdíjat felajánlunk e nemes célra. Nem nagy összeg, de mégis.

1938 november 2.-án Sz... községben országos vásár volt és az ottani őrsparancsnokság megkeresett, hogy egy segély-járórt vezényeljek a vásárra. A vásárban megjelenő járőrök különböző dolgokról beszélgettek, majd az örömdetes területi felszabadulásról folytattak eszmecsereket. Közben a sz...-i őrs járőre említést tett az én járőröm előtt, hogy ők úgy határozták el, hogy fejenként 50 fillért adományoznak a hadsereg fejlesztése céljára. Erre az én járőröm megjegyezte: az semmi, mi 1–1 adag vezénylési pótdíjat adunk. A sz...-i őrs járőre mindjárt megjegyezte, hogy meg fogják jelteni az őrsparancsnokuknak és ők is annyit fognak akkor elküldeni. Ugyanígy a vásárban jelen volt 1...-i és b...-i őrs járőrei is elhatározták, hogyha hazamennek, indítványozni fogják őrsbeli bajtársaiknak 1–1 adag vezénylési pótdíj felajánlását a hadsereg fejlesztése céljára.

Senki sem állíthatja azt, hogy előjárói nyomás gyakorlása következtében adakozott a legénység, de előjárói példa után mégis megkészsereződött a felajánlott összeg nemesek őrsömön, hanem a véletlen folytán 4 őrsön.

Ezt minden csendőr anyagi megerőltetés nélkül megtehetné. Milyen szép összeg lenne ez átlagos viszonylatban? Kinek adja? Hazájának, — nemzetének, Micsoda öröm az, ha boldog Magyarországot láthat, — erős és teljesen felszerelt hadsereggel? Még sebünk nem gyógyult be teljesen, — azt még tovább kell orvosolni. A hatásos gyógyszer drága, ahhoz pénz kell. Adakozzunk a gyógyszerre.

Ezen közlésemet nem azért küldöm, mintha magam feladásért akarnám. Ezért kérem a Tek. szerkesztőséget, ha a szaklapunkba eme leveletem közlésre alkalmasnak találná, nevem és az említett őrsök kifrását mellőzni szíveskedjenek.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Kilencszeres rablógyilkosság kiderítése.

Irta: KOVÁCS BUNA JÓZSEF volt temesvári csendőr járásörmester (Szeged).

1. 1908 november hó 10.—11.-re virradó éjjel Fikó Pál* vingai lakos gazdálkodót és feleségét, valamint 16 éves fiát, előbbi kettőt az udvarban félreeső helyen, míg a fiút a lakásban ismeretlen tettesek megfojtották. Két lovat, 2 lóra való szerszámot, egy parasztkocsit, egy parasztbundát, öt párnát, egy függönyt, egy szekercét és egy üres zsákot, összesen 450 korona értékben, elraboltak. Másnap reggel a gazdátlan kocsit és a kocsiba fogott két lovat Ujarad község egyik mellékutcajában a rendőrség megtalálta és a községházához szállította.

2. 1908 november 16.—17.-re virradó éjjel a Battonya községhez tartozó egyik tanyán Petrics István tanyatulajdonos a lakásán, míg Szurukán Aresztie nevű béresét az istállóban ismeretlen tettesek megfojtották, két lovat, két lóra való szerszámot, egy parasztkocsit és egy lópokrócot, összesen 350 korona értékben elraboltak. Másnap a két lovat kocsiba fogva Arad-Gáj községben, egy mellékutcaiban gazdátlanul, az ottani lakosság megtalálta és a községházához szállította.

3. 1908. évi november hó 23.—24.-re virradó éjjel Jurics Szávát és feleségét, 4 éves Áron nevű fiát, valamint Bursán Szida nevű 60 éves anyósát, kisszentmiklósi lakosokat ismeretlen tettesek, a fiút az ágyban alvás közben, a többieket az udvarban félreeső helyeken megfojtották, két lovat, két lóra való szerszámot, egy parasztkocsit, a kocsin volt öt zsák kukoricát, amit a meggyilkolt másnap eladás végett Ujaradra szándékozott szállítani, két párnát, egy

oldal szalonát, öt-hat szál kolbászt, hét-nyolc kg zsírt és egy kis bődönnel együtt két darab disznófő-sajtot, egy kalapácsot, egy üres zsákot és egy pamut női fejkendőt összesen 550 korona értékben elraboltak. Másnap a két lovat, üres kocsiba fogva, a kocsiban öt darab üres zsákot Ujarad községben, egy mellékutcaiban a rendőrség gazdátlanul megtalálta s a községházához szállította.

Eme titokzatos és rejtelmes körülmények között, ismeretlen tettesek által elkövetett, tömeges rablógyilkosságok heteken keresztül az egész Délvidék lakosságát lázas izgalomban, félelemben és rettegésben tartották. A temesvári és aradi csendőrszárnyparancsnokság és az aradi rendőrség által összpontosított nyomozó járőrök több irányban bevezetett nyomozása heteken át nem vezetett érdemleges eredményre.

A temesvári csendőrszárnyparancsnokság 1908 november hó 25-én engem rendelt ki és bízott meg az összpontosított járőrök további nyomozásának vezetésével. A parancs vétele után azonnal Kisszentmiklós községbe utaztam, az ott összpontosított járőrökhöz. A rablógyilkossági ügyekben a járőrökkel megbeszélést tartottam. Az eddigi nyomozások folyamán az a gyanú merült fel, hogy a Délvidéken szerb rablóbandák garázdálkodnak s hogy a rablógyilkosságok, megfojtások, orvosi vélemény szerint, finom emberi kezek által hajtottak végre. Gyanúokok alapján több előzetes őrizetbevétel történt, sőt ezek között egy Dregán János nevű kisszentmiklósi lakos, juhász, a rablógyilkosságokat beismerte, de általam történt kikérdezése alkalmával az önbeismerést, amit állítása szerint a sok csendőr és rendőr láttára félelmében tett, visszavonta. Dregánt a többi őrizetben tartott gyanúsítottakkal együtt, bizonyítékok hiányában, szabadon engedtem. Az összpontosított csendőröket három járőrbe beosztva, különféle irányba, különféle meghagyásokkal ellátva, útnak indítottam. Én Mészáros Sándor dombegyházi őrsbeli őrmestert és Horváth Gyula aradi titkosrendőrt magam mellé véve, a rablógyilkosságok színhelyére mentem. Tekintve, hogy az 1. és 2. pont alatt jelzett gyilkosságok már az előző héten történtek s mert a meggyilkoltak már el voltak temetve, helyszínelést csak részben tarthattam, a hozzátartozókkal és a boncolást eszközölt orvos urakkal érintkezhettem, kiktől kellő útbaigazítást kaptam, míg a 3. pont alatt jelzett meggyilkoltak boncolásánál jelen voltam. A boncolást végző orvos urak véleménye szerint a fojtogatásokat, a torkon látható nyomok után ítélve, egy és ugyanazon módon egy és ugyanazon kezek hajtották végre. A megfojtottak testrészein külerőszak nyomai nem észleltek. Az orr, száj és fülekből mindannyinál sok vér folyt ki. A megfojtottak arca, feje és ruházata tele volt vérrel masza-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

tolva. Ezt a meggyilkoltak vergődés közben látszólag maguk idézték elő. Különös színben tűnik fel, hogy az ismeretlen tettesek mind a három helyen az egész családot kiirtották, látszólag azért, hogy hírnemű se maradjon. Az áldozatok mindenike egyedül volt, midőn megfojtották. Feltűnő körülmény volt az is, hogy a három helyről elrabolt kocsit, lovat és lószerszámokat nem értékesítették, sőt azoknak értékesítését a megállapítások szerint meg sem kísérelték, kivéve a Petricstől elrabolt lópokrócot, amit menekülés közben a tettes az úton megkísérelt értékesíteni. Mindhárom esetben a lovakat és kocsikat az utcán bitangságban hagyták, míg az apróbb dolgokat magukkal vitték. Az volt a látszat, hogy a tettesek a lovakat kocsiba fogva csupán a helyszínéről való gyors menekülésre használták fel. A tettes látszólag egyedül lehetett s nem volt ideje egyéb apróbb dolgok után kutatni. E mellett a 2. alatt tárgyalt eset is tanuskodik, ahonnan a tettes a lovakon és a kocsin kívül csupán egy lópokrócot vitt el. A lovakat és kocsikat a meggyilkoltak hozzátartozói tanuk jelenlétében a meggyilkoltak tulajdonául felismerték.

A nyomozás folyamán a meggyilkolt Petrics tanyájának szomszédságában lakó Timics Zsiva tanyatulajdonostól megtudtam, hogy az említett gyilkosság éjjelén 23—24 óra tájban erős kutyangatásra ébredt fel. Amidőn a szobából az udvarra kilépett, az istálló felől valaki rákiáltott: „Hallgattasd el a kutyádat, mert lelövöm.“ Erre Timics azt felelte: „Azt ne tegye, mert akkor baj lesz.“ Timics bekiáltott a szobában levő feleségére: „Hozd ki a fegyvert!“ Feleségétől a fegyvert átvéve, készhelyzetbe vette, ezt az ismeretlen egyén valószínűleg meglátta, mert rákiáltott: „Ne lőjj! Zsandár vagyok!“ Erre Timics azt felelte: „Akkor tessék bejönni hozzám. A csendőrök be szoktak jönni.“ Erre az ismeretlen azt felelte: „Nem megyek! Új zsandár vagyok. Társaim a másik tanyán várnak. Csak azt jöttem megtudni, hogy ki lakik ott.“ Erre Timics azt felelte: „Petrics gazda és bérese vannak a tanyán, míg a gazda felesége Aradon van.“ Erre a magát új zsandárnak nevező egyén vele kezét fogott és Petrics tanyája felé távozott. Timics azt állítja, hogy az illetőn pirosajtókás zubony, a hajtókán 3—3 fehér kaucukusillag, piros szalagon egy érem, vállán szuronyos fegyver, fekete derékszíj, tölténytáska, feketetollas csendőrkalap és eszima volt, míg a derékszíjra egy 40—50 centiméter hosszú, rongyba göngyölt valami fel volt kötve. Feltűnt neki, mert ilyen felszerelést csendőrön még nem látott. Előadta Timics még, hogy azon éjjel, amikor a magát zsandárnak nevező egyén tanyáján

megfordult, éjjel után 2 óra tájban a szomszéd Petrics tanyájáról, ahova az ismeretlen ment, kocsit hallott Arad felé menni. Ő — Timics — azon a nézetten volt, hogy Petrics kocsin a csendőröket szállította valahova. Aznap reggel korán Jankovics tanyai szomszédjától értesült, hogy Petrovics és béresét éjjel ismeretlen tettesek meggyilkolták. A gyilkosságot Jankovics úgy fedezte fel, hogy reggel korán Petrics szomszédjához ment megkérdezni, nem megy-e kocsin Aradra, ő is vele menne. Megdöbbenve látta, hogy Petrics a szobában felöltözve, véresen, holtan fekszik. Gyorsan visszafordult Timics szomszédjához s vele az esetet tudatta, együtt visszamentek Petricshez, kit az említett helyen, míg a szolgáját az istállóban halva találták. A szobában rendetlenséget nem észleltek. Az istállóból a lovak, lószerszám, egy lópokróc és a színből a koci hiányzott. Timics azonnal hazament, lóháton Battonyára lovagolt s az esetet a község előljáróságának és a csendőrségnek jelentette. Orvosi vélemény szerint ezt a gyilkosságot a már említett módon hajtották végre. Kosztelecz János, arad-gáji lakos a gyilkosság éjjelén Aradra utazott. Az úton egy gyorsan hajtó koci elkerülte, e közben a kocsin egyedül ülő, lovakat hajtó ember neki egy lópokrócot kínál megvételre. Bár a gyilkosságról ekkor még tudomása nem volt, az a gyanuja támadt, hogy az illető a kérdéses lópokrócot vagy lopta, vagy találta s azért akarja eladni, — nem vette meg. A pokrócot megvételre kínáló egyén 30—32 év körüli, magas, nyulánk, barna szemű, hajú, bajuszú, barna kockás nadrágot és kabátot, hátulvarrott eszimat és zöldes kalapot viselő egyén volt. A nyomozás folyamán megállapítottam, hogy a 3. pont alatt jelzett rabolt 5 zsák kukoricát a tettes, akinek a kinézése a fenti szeméyleírással egyezik, Weinberger Adolf újaradi lakos, gabonakereskedőnek adta el 43 korona 40 fillérért. Úgy a gabonakereskedő, mint alkalmazottai odanyilatkoztak, hogy a kérdéses kukorica eladóját feltalálás esetén határozottan felismerik. Kovács János református-kovácsné lakostól megtudtam, hogy Görög Sándor, Arad, Illés-utca 82. szám alatti lakos, rovtottmultú egyén, kit, mert rokona, személyesen ismert, 3—4 nap óta tiltakozása ellenére nappal üres istállójában tartózkodik, éjjel mindig elmegy és csak reggelre tér vissza. Kérdezte, hogy miért bujkál? Kitől fél? Azt felelte: „Az Istentől félek.“ Ő — Kovács — éppen a község-házához szándékozott menni, bejelenteni, hogy nevezett az istállójában egy gerendára kötéllel felakasztotta magát. Midőn Görögöt felakasztva találta, a

Arany-Ezüst

ÉKSZERT, ÓRÁT, Ajándéktárgyat, OPTIKAI

cikkeket meghízható minőségben, olcsón vásároljunk

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Varga Imre cégnél
Kaposvár, Teleki-utca 10. sz.

KARDBOJT

ÉS MÁS FELSZERELÉSI CIKKEIT SZEREBBE BE KÖZVETLEN

PERLIK JÁNOS

CSENDŐRSÉGI ÉS NEMZETI FELSZERELÉSI ÜZEMTŐL
PESTSZENTIMRE. (Postafiók)

Kardnikkelezést, aranyozást, esztétizálást olcsón végezzük.

KERÉKPÁROK

(STEYR, PUCH) minden-nemű SPORTCIKKEK nagy raktára

KATONA ANDOR sportházában

ESZTERGOM Széchenyi-tér 13.

A m. kir. Csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel

HAMERLI JÓZSEF KFT. VASNAGYKERESKEDÉSE PÉCS

**KIRÁLY-U. 9. HJP, Mecsek-Steyer kerékpárok
RÁKÓCZI-U. 50. Telefunken, Orion rádiók**

LUNA, Titán tüzhelyek = RATOR, CSIBI kályhák
Zománczott edények = villanyfelszerelési cikkek

kötelet levágta, de már halott volt. Az öngyilkost tanuk jelenlétében azonnal megtekintettem, kibena személyleírás és ruházatról határozottan megállapítottam, hogy teljesen azonos a Timics által bemondott „új zsandárral“, ki a rablógyilkosság éjjelén megveresen, csendőrtollas kalappal nála egyedül megjelent s tőle a meggyilkolt Petrics tanyája után érdeklődött. Timics, Weinberger Adolf és alkalmazottai, valamint Kosztelics az öngyilkosban tanuk jelenlétében határozottan felismerték a tettest.

A tanuk elmondása után az öngyilkos Görög Sándor aradi lakos lakásán házkutatást tartottam, mely alkalommal a padláson elrejtve a vingai, Battonya-tanyai és kisszentmiklósi rablógyilkosságokból származó összes ingóságokat és élelmi cikkeket kevés hiányával, valamint a rabolt 5 zsák kukoricáért kapott 43 korona 40 fillért hiánytalanul megtaláltam. Ezen ingóságokat és élelmi cikkeket a meggyilkoltak hozzátartozói tanuk jelenlétében határozottan a meggyilkoltak tulajdonául ismerték fel.

Ugyancsak a padláson egy zsákba csomagolva megtaláltam még Görög által a rablógyilkosságok végrehajtása alkalmával, mint álesendőr magával hordott egy darab Werndl-féle töltött lőfegyvert, szuronyt, egy darab fekete derékszíjat, egy darab tölténytáskát, 2 töltényt, egy fekete félcilinder kalapot, egy csendőrmintájú kuszált tollbokrétát, egy csendőrkalap címerül szolgáló fényesre csiszolt kis bádogdobozfedelelet, egy használt pénzügyi zubbonyt, melyre vörös hajtókákon 3—3 kausukessillag volt felvarrva, baloldalán vörös szallagon egy jubileumi emlékéremmel. A zubbony zsebében egy kis jegyző-

könyvecskét találtam, amelyben több név, köztük a meggyilkoltak neve és lakása is be volt jegyezve. Ezen tárgyak között találtam még egy vérfoltos nagy harapófogót, amelynek két ága kapcsolóval volt ellátva. A harapófogó ürmérete olyan nagy volt, hogy egy ember nyaka a fogó két ágának széjjelnyitása után éppen belefér: azon egyén, kinek a harapófogót a nyakára illesztik s ha a fogó két ágát a kapcsolóval gyorsan összekapcsolják, a további lélekezés megszűnése és a gégefő eltörése következtében, orvosi vélemény szerint, néhány másodperc alatt megfullad. Az áldozat védekezni nem tud, mert a kapcsolót semmi körülmények között kikapcsolni nem bírja, így csak a földön fetreng, vergődik, de még kiabálni sem tud.

Az 1—3. pont alatt említett áldozatok megfojtása tekintetében a boncolóorvos urak által előzőleg adott azon vélemény, hogy a megfojtásokat finom emberi kezek hajtották végre, nem bizonyult valósnak, amennyiben a boncolóorvos urak által az aradi referens királyi ügyész és az aradi rendőrkapitány urak jelenlétében történt megállapítás szerint a jelzett harapófogó szolgált a gyilkosságok végrehajtására. Véleményem szerint Görög, mint álesendőr, bűnügyi nyomozás leple alatt minden egyes áldozatát külön-külön helyre vezette s ott a földön letérdeltette vagy lefektette, közben a derékszíjára illesztve, rongyokba göngyölve volt harapófogót észrevétlenül az áldozat nyakára kapcsolta. Ily módon csendesen, észrevétlenül, egyedül hajtotta végre minden egyes áldozatán a gaztettet. Ezen véleményemet nevezett urak is helyben hagyták. Hogy az öngyilkossá lett Görög Sándor a kérdéses harapófogót, fegyvert, löszert és álesendőrruhát hol szerezte, öngyilkossága miatt megállapítani nem lehetett.

Az öngyilkos feleségét tanuk jelenlétében kikérdeztem. Beismerte, hogy a férje által a padláson rejtgetett fegyverzet és élelmiszer és ál-csendőrruháról tudomása volt, hogy azokat férje hol szerezte, nem tudja. A harapófogót férje elrejtve tartotta, azt soha nem látta. Férje a jelzett rablógyilkossá-

49 ÉV ÓTA
FENNÁLLÓ CÉG

MÁRER

UTÓDA

EGYENRUHÁZATI
INTÉZETE

BUDAPEST

VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.

TELEFON: 139-528

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

Szakképzett egyenruhászabóság

gok alkalmával éjjelenként mindannyiszor hazulról távol volt, egyedül ment és egyedül jött haza. Hogy hol járt, nem tudja, mindig gyalog ment és kocsival jött haza. Hogy a kocsit, lovakat hol szerezte, nem tudja. A hozott holmit, az 5 zsák kukorica kivételével a padláson lerakta, a kukoricát kocsin elszállította, hogy hova, nem tudja, később kocsinél gyalog jött vissza. Mint rovottmultú egyén a csendőröktől és rendőröktől nagyon félt, többnyire a padláson tartózkodott. Mikor a csendőrök-rendőrök jöttek ellenőrizni, nem merete megmondani, hogy a férje hol van. A hozott holmiból csak a párnákat és takarókat vette használatba, az élelmi cikkekkel csak keveset fogyasztott el, míg a pénzből nem költött el semmit, mert tudta, hogy azok lopásból származtak; ha keresik, vissza kell adni. Előadta még, hogy férje 1908. évi november 29-én reggel hazulról elment, többé vissza nem jött. 1908. évi december 5-én, midőn nála kutatást tartottam, tudta meg, hogy férje, Református-Kovácsháza községben Kovács János ottani lakos istállójában, valószínűleg a csendőröktől való félelmében, felakasztotta magát.

Görögnet orgazdaság és bűnrészesség miatt elfogtam és a bűnjelekkel együtt az aradi királyi ügyészségnek átadtam. A bitangóságban talált kocsikat, lovakat és lószerszámot az illetékes községi elöljáróságnak adtam át megőrzés végett. A rabolt 5 zsák kukorica, mit a vevő rendes árban jóhiszeműleg vett meg, mivel a saját kukoricájával összevegyítette, őrizetbe vehető nem volt.

Tekintve, hogy az összes rabolt holmit, valamint a fegyverzetet és álcendőr ruhát az öngyilkossá lett Görög lakásán találtam meg s hogy a felsorolt tanuk valamennyien egyedül látták és mert az öngyilkosban felismerték, beigazolvam láttam, hogy a kilenceszeres rablógyilkoságot Görög álcendőr a furfangos módon kieszelt és összeállított harapófogóval, minden más befolyás és segítség nélkül, egyedül követte el.

Véleményem szerint öngyilkossá azért lett, mert kerülő úton megtudta, hogy a gaztettének a nyomában vagyok, inkább önkezüleg vetett véget életének, mert tudta, hogy úgyis ez lesz a vége.

Görög rovottmultú, többször büntetett, nyilvántartott ember volt. Lakásán ellenőrzés végett többször megfordult csendőr- és rendőrszolgák soha nem találtak otthon, távolléte mégsem keltett gyanút, hogy a jelzett bűnyben nem lehet-e tettes vagy bűnrészes s azért szökik a nyomozó járőrök elől. Ha az ellenőrző járőrökben a legkisebb gyanu merült volna fel s figyelő állást foglalnak, vagy a lakásán jobban körülnéznek, gyanujukat alaposan alátámasztó körülményekre bukkanhattak volna és lehet, hogy a gyilkos második vagy harmadik gaztettét már nem követhette volna el.

Érdekes példája a leírt eset annak is, hogy az elkövetés módjának azonosságából milyen megbízhatóan lehet egy személy tettességére következtetni.

nemes Dobos Gyula ny. alezredes

Fájdalommal értesülünk, hogy *nemes Dobos Gyula* nyugállományú alezredes folyó évi október hó 28-án Sátoraljaújhelyen, 86 éves korában meghalt.

Temetése 30-án 14 órakor volt.

Koporsóját a gyászoló családon, a sátoraljaújhelyi csendőr tisztikaron és legénységen kívül nagyszámú nyugdíjas bajtárs és polgári ismerősei, jóbarátai és tisztelői közül is igen sokan kísérték utolsó útjára.

Nemes Dobos Gyula alezredes egyike volt azoknak a még életben lévő igen keveseknek, akik a tesület születésénél már fegyverrel vettek részt a nehéz és küzdelmes elindulásban, amennyiben 1883. évi május hó 21-én lépett csendőrségi szolgálatba.

1883 november 1-én hadnagy, 1889 november 1-én főhadnagy, 1895 november 1-én II. oszt. százados, 1897 november 1-én százados, 1906 november 1-én pedig őrnagy lett. 1909 január 1-én mint őrnagyot várakozási illetményekkel szabadságot, majd 1910 január 1-én a végleges nyugállományba helyezték.

ELŐLEGNEKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL . . . . . P 65-től
EBÉDLŐSZÖNYEGEK . . . . . P 28-tól
Fotólapok, papírok, vasbitorok, tűzszőnyegek, lehémeművészek, ruhaszővegek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitüzlet
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

Katonai térképek, szolgálati könyvek

•Féle könyvkereskedés
GRILL GERGELY R. Rt.-nál
Budapest, V. ker., Dorottya-utca 3. sz.

Utolsó alkalmazása: II-od törzstiszt a volt kassai IV. számú csendőrkerületi parancsnokságnál Kassán volt.

Nyugállományba helyezésekor Legfelsőbb dícsérő elismerésben részesült és a katonai érdemérem viselésére való jogosultságot nyerte. El volt látva a III. oszt. tiszti katonai szolgálati jellel, a katonai jubileumi emlékéremmel és a katonai jubileumi keresztel.

A világháború alatt helyi alkalmazásban teljesített szolgálatot és alezredes lett. Ezen idő alatt tüntették ki a Ferenc József-rend lovagkeresztjével és a Vöröskereszt Érdemkeresztjével.

Hosszú csendőrségi szolgálata alatt egész sorát nevelte fel a csendőrtiszteknek és legénységnek. Akik ismerték, kitűnő emberi tulajdonságain kívül a jóságos, szerető szívű bajtársat, a katonásan szigorú, de mindig igazságos elöljárót és alárendeltjeinek atyai gondviselőjét szerették benne.

Emlékét — úgy is mint a csendőség egyik úttörőjének emlékét — kegyelettel fogjuk őrizni!

Felvidéki föld vegyült el a kecskeméti csendőrlaktanya udvarán az udvar kettős kereszt, magyar zászlós egy kis dombocskája alá. E domb a magyar emlékezés helye, a csendőrlaktanya mindenkor lakóinak legmélyebb szeretetével gondozott helye: a trianoni dombocská. Ide került egy maréknyi föld a felszabadult Ipolyságról, Ipolyság egyik fia hozta oda: Draskóczy Jenő őrnagy. A szépséges ünnepi perceknek résztvevője volt a kecskeméti osztályparancsnokság székhelyén levő minden tiszt és az összes legénység s a bensőséges szavak, amellyel az első visszatért felvidéki város parányi részeckéjét az emlékhalomba helyezték, de mindenekelőtt maga az esemény, a sajtó útján Kecske-mét város közönségének őszinte, meghatott tetszését is kiváltotta.

Helyeshítés. A f. hó 1-i számunk 722. oldalán közölt kép készítője nem *Gárdonyi alhdgy.*, hanem *Gádory József alezredes.*

Dícséret. A m. kir. Belügyminiszter úr 1938 szeptember 23-án kelt 67.173/Eln. VI—c. 1938. számú rendeletével *Csicsai Lajos*, székesfehérvári kerületbeli próbacsendőrnek 1938. évi június havában Dunapentelén egy nőnek a vízbefulástól férfias bátorsággal történt megmentéséért dícsérő elismerését fejezte ki.

A székesfehérvári II. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Selmeci János tiszthelyettest, mert 27 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén szorgalommal és buzgalommal működött, s a bajtársiasság ápolásához nagyban hozzájárult. **Nyilvánosan megdicsérte: Nagy József** II. csendőrt, mert a gödöllői csendőr őrkülönítménynél 1937. és 1938. évben a Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztosításával járó felelősségteljes szolgálatát fegyelmezetten és fáradságot nem ismerő buzgalommal, eredményesen látta el. **A pécsi IV. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: Gyöpös Gyula** őrmestert, mert a gödöllői csendőr őrkülönítménynél 1936. és 1938. évben a Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztosításával járó felelősségteljes szolgálatát

— fiatalabb bajtársainak jó példát mutatva — fegyelmezetten és fáradságot nem ismerő buzgalommal eredményesen látta el.

Repülőteri szolgálattal kapcsolatos dícséret. A m. kir. légügyi hivatal vezetője a kecskeméti osztályparancsnokság állományába tartozó *Kamarás József* törzsrőmester v.-t a repülőteri csendőri szolgálatban felmutatott kiváló és eredményes teljesítményeiért megdicsérte.

Adomány. *Erdős József* bácsbokodi őrsbeli tiszthelyettes 10 pengőt küldött hozzánk a „Magyar a magyarért“ akciójavára. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

A csendőrségi jutalmazási alapa felajánlott jutalékok.
A budapesti I. kerület állományából: Majoros Imre őrmester és Szomorjai István csendőr együtt 2 P 58 f, Ordas Kázmér prb. csendőr 3 P 16 f, Szomorjai Ferenc csendőr 1 P 54 f, Boros István II. csendőr 1 P 39 f, Gazdag Ferenc csendőr 1 P 39 f, Cseh Balázs és Cseh László törzsrőmesterek együtt 2 P 70 f, Vajka Géza csendőr 1 P 56 f, Horváth István csendőr 1 P 14 f, Mészáros István II. törzsrőmester 1 P 53 f, Könyves Kálmán és Halász Bernát tiszthelyettesek, Enyedi Péter törzsrőmester, Máté Sándor őrmester, Berze István csendőr, Kiss István III. csendőr, Bakai András csendőr és Radóczy Pál prb. csendőr együtt 10 P; **a székesfehérvári II. kerület állományából:** Molnár József törzsrőmester 7 P 45 f, Halmos Ferenc csendőr 7 P 45 f, Kili Kálmán törzsrőmester 7 P 46 f, Gutyna János prb. csendőr 7 P 45 f, Hunyadi János tiszthelyettes 3 P 66 f, Srágli Sándor prb. csendőr 3 P 66 f, Nagy Sándor VII. őrmester 114 P 88 f, vitéz Balogh Lajos prb. csendőr 114 P 87 f, Takács János III. őrmester 1 P 65 f, Lantai Dávid őrmester 1 P 66 f; **a szombathelyi III. kerület állományából:** Tóth Sándor III. törzsrőmester 7 P 46 f, Viski Zoltán csendőr 7 P 46 f, Papp György őrmester 9 P 55 f, Baesóka Sándor csendőr 9 P 56 f, Major József őrmester 16 P 58 f, Szabó Gyula csendőr 16 P 58 f, Várnagy Károly törzsrőmester 11 P, Kardos József törzsrőmester 11 P; **a pécsi IV. kerület állományából:** Szarka Lajos törzsrőmester 8 P 71 f, Juhász István őrmester 8 P 70 f, Ballér György őrmester 7 P 44 f, Somos Mátyás csendőr 7 P 44 f, Tölgyes János őrmester 4 P 95 f, Szücs Lajos törzsrőmester 12 P 44 f, Papp Lajos I. őrmester 12 P 44 f, Baranyai János tiszthelyettes 9 P 94 f, Varga Géza csendőr 9 P 94 f, Papp Lajos csendőr 12 P 44 f, Fehér Sándor csendőr 12 P 44 f, Tóth György III. törzsrőmester 14 P 88 f, Bujdosó Benjámin csendőr 14 P 88 f, Oszlánczi József csendőr 7 P 44 f, Toronyi István csendőr 7 P 44 f, Németh József I. törzsrőmester 5 P, Kardos József tiszthelyettes 5 P, Percz János őrmester 9 P 94 f, Jánka István csendőr 9 P 94 f, Papp Lajos I. őrmester 12 P 44 f.

Szabó Gyula ÚR, KÁLMÁN ÚR, VEZÉRKATI EZREDES

Háborúk a nagy háború után
(A béke háború)

kétféle, 112 1000 oldal, 50 térképpel és 300 képpel.

Első összefoglalása ez a háború utáni két évtized jelentős történelmi eseményeinek, külföldön sem jelent meg hasonló munka, a magyar irodalom és hadtudomány méltán lehet büszke erre az alapvető és hézagpótló munkára. Írója katona, a leghivatottabb arra, hogy a háborúk hadászati eseményeit szemléltesse, hogy rávilágítson arra a nagy szerepre, amely a ma háborúiban a technika vívmányainak jutott; s könyvének azok az oldalai, amelyek a tankok, léghajók és reptelgőgépek s mérgegázak szerepével foglalkoznak, hiteles képét adják nemcsak a ma hanem az esetleges jövő háborúnak is.

BÁRMELY GYÁRTMÁNYÚ ÉS RENDSZERŰ

IRÓGÉPET RAKTÁRON TART
ÉS SZÁLLÍT

JÓBA E. papír-, írószerszám-, nyomtatvány
írógépszállítási vállalata
NYÍREGYHÁZA, BETHLEN-U. 1. TELEFON: 77.

Fehér Sándor őrmester 12 P 44 f, Németh János törzsrőmester 9 P 94 f, Király Lajos prb. csendőr 9 P 94 f, Potó Lajos törzsrőmester 11 P, Magyar József őrmester 11 P, Szigetvári István törzsrőmester 3 P 60 f, Nemes István őrmester 3 P 60 f; a *szegedi V. kerület állományából*: Marosfi Károly törzsrőmester és Honvéd János csendőr együtt 7 P 45 f, Galambos Kalmán és Kerekes János törzsrőmesterek együtt 1 P, Fias József őrmester 3 P 98 f, Turós István törzsrőmester és Balogh György csendőr együtt 7 P 44 f, Juhász Péter törzsrőmester és Szantó János prb. csendőr együtt 3 P 69 f, Takács Imre őrmester és Bózó János csendőr együtt 8 P; a *debreceni VI. kerület állományából*: Hegedüs István II. tiszthelyettes és Takács Imre törzsrőmester együtt 206 P 20 f, Dobos György tiszthelyettes és Lueskai József csendőr együtt 1 P 62 f, Almási Gyula és Fekete József törzsrőmesterek együtt 30 P 22 f; a *miskolci VII. kerület állományából*: Szabó Gyula őrmester és Fodor István csendőr együtt 5 P, Almási János és Szigetközi Flórián őrmesterek együtt 5 P, Varga Alajos és Nyéki Bálint csendőrök együtt 5 P, Kapott András törzsrőmester 5 P, Kovács Imre tiszthelyettes 1 P 82 f, Kerek Máttyás tiszthelyettes 1 P 23 f, Varga József őrmester 1 P 23 f, Farkas István őrmester és Büdi István csendőr együtt 39 P 82 f, Makra Endre csendőr 2 P 45 f. tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékok valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alap javára. A felajánlott összeget a belügyminiszter úr elfogadta.

Csendőrségi tollforgót árusít. köt. javít, *Várfai (Vlahina) Mihály* ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Újvidekköz 5. fsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani). *Dél József* ny. thts. Rákosszentmihály, Matild-utca 11. sz., *Fekete Imre* ny. törzsrőmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Arak és munkadíjak: szép, új disztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsrőmester (Hajdúböszörmény, Szilágyi Erzsébet körút 35.) kappanfarokból különleges gondallal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnok. A szegedi V. kerületben: *Várnagy Imre II.* tiszthelyettes.

Előléptek a szombathelyi III. kerületben alhadnagyokká: Gálos János I., Vízvári István és Józsa István tiszthelyettesek; *tiszthelyettesekké*: Varga Ferenc I., Máté János, Rákos János, Ilásházi Ferenc, Dános Ferenc, Mikos Imre, Tarnóczy János, Salamon János I., Várnagy Vendel, Heronyanyi Pál, Szabados György, Nagy Károly III., Földi János, Magasházi Pál, Egyed László, Nagy János IV., Gáspár Bálint, Tóth Lajos III., Csuha Ferenc, Szabó Gábor, v. Böröcz József, Rábavölgyi László, Süveges Sándor, Sütő János I., Horváth István VII., Benke János és Kincses József törzsrőmester v.; *számvivő tiszthelyettes*: Papp Kálmán svz. tanfolyamot végzett törzsrőmester; *egészségügyi tiszthelyettes*: Gyimesi György törzsrőmester; *törzsrőmesterré*: Koltai András, Kovács Sándor III., Szabados Dániel, Lakat Vendel, Kiss István III., Nagy Károly I., Tóth József IV., Tarsoly Károly, Csizmadia Antal, Németh Géza, Tiborecz Ferenc, Keresztes István I., Laki Gyula, Lehel József, Hegedüs Ferenc I., Varga Imre I., Jenei Máté, Kapoli Mihály, Varga József II., Rákóci János, Göcze Antal, Iván Gyula, Kardos Ferenc, Fekete Károly, Óri Sándor, Horváth Károly I., Dénes Flórián, Hargitai István, Trombitás István és Németh László őrmesterek. A szegedi V. kerületben alhadnagyokká: Nagygyörgy Bálint és Hor-

váth Gábor I. tiszthelyettesek; *tiszthelyettesekké*: Kemény Márton, Bujáki Ferenc, Várnagy Imre II., Révész Ferenc, Bódi Ferenc, Butor József, Csomós József, Ókrös Vince, Gáspár Lajos II., Hernádfalvi János, Horváth Lajos II., Szállás András, Csordás Béla, Balaton József, Dudás Sándor, Csatai József és Lévai Ádám törzsrőmesterek v.; *számvivő tiszthelyettes*: Zsidoi Miklós svz. tanfolyamot végzett törzsrőmester; *törzsrőmesterek*: Lengyel Imre, Várnagy István I., Kóbor János, Orosz István, Takács Ferenc, Szalók János, Szabó István XI., Szabó István X., Petes István és Szatmári Sándor őrmesterek; *őrmesterek*: Varga Mihály I., Faragó Ferenc, Illés Sándor, Császár István II., Kecsefalvi Sándor, Lőrincz Ferenc, Barna Márton, Sebők Mihály, R. Kiss Gábor, Kemezes Károly, vitéz Simai Ferenc, Papp Imre, Osztopányi János, Horváth István II., Tóke László, Fehér László, Lovász János, Peták Ferenc, Fábiani István, Palotás Ferenc, Prókai Sándor, Béni József, Kovács József II., Keszei Miklós, Gyarmat Lajos, Szücs Lajos és Vida Lajos csendőrök.

Véglegesített. A szombathelyi III. kerületben: Gombás Imre próbaesendőr.

Családi hír. Született: Székely Ferenc százados feleségének György nevű fia, a szombathelyi III. kerületben; Horváth Vince I. tiszthelyettes feleségének Árpád-Gyula nevű fia.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasabnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros íróval „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlannal kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvétel beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másuttal közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúratevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgató-ságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) sziveskedjenek megrendelni, mely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel. Minden

BAKONYI MIHÁLY

SAPKA ÉS CSÁKÓ KÉSZÍTŐ
EGYENRUHÁZATI CIKKEK KERESKEDÉSE

Mint keresztény iparos sapkát magam készítem.
Budapest, Üllői-út 16/b. Telefon: 145-122.

Árjegyzékem nyomás alatt van.

Tiszti sapka
P 5.50-től

Altiszti
P 5.80.

Minden sapka
selyem béle-
ssel értendő.

Kamgarn tábori
P 5.50

levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lexikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei évi 10 P előfizetési díjat fizetnek. Legkisebb előfizetési idő: félév. Nyugállományú legénységi olvasóink az előfizetési díjat 2 pengős részletekben is fizethetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. sz. postatakarékpénztári csekkzámlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének, Budapest, I. kerület, Bőszörményi-út 21. szám.”

Imre József ny. alhdgy. Plachintár László nyugállományú százados címe: Tiszafüred.

55.555. Lekszikonban feleltünk.

Soltvadkert. A hiányzó számot elküldtük. Másik kérése nem teljesíthető.

K. 29. Közölni fogjuk.

Cs. J. tö.m. Ha a cselédség sertésöljait az uradalom biztosította és azokért a biztosítási díjat — esetleg éveken át — fizette, természetes, hogy a biztosító társaság által azokért fizetett kártérítés is az uradalmat illeti. A cselédség csak akkor követelhetné a sertésölakért fizetett kártérítést, ha azokért a biztosítási díjat is ok fizették volna. Az uradalomtól szep volt, hogy a cselédek tulajdonát képező sertésölakot is biztosította és most újra felépíti. Az a körülmény, hogy az új sertésölak az uradalom tulajdonát fogják képezni és a cselédek csak használatra kapják, a dolog lényegesen nem változtat. A lényeg az, hogy olyan biztosítási összeget, amelyért díjat nem fizetett, senki sem követelhet.

B. D. Balassagyarmat. A „Horvát-Szlavon-Dalmát országok kiralya” cím a magyar királyi címhez tartozott, attól nem volt külön választható. Az apostoli cím tehát a magyar király személyét illette, akkor is, ha Magyarország királyának, akkor is, ha M. H. Sz. D. országok királyának nevezte magát. Voltak ugyan horvát-szlavon-dalmát, illetve horvát-szlavon hatóságok, de külön horvát-szlavon-dalmát király nem volt.

Kassa. Adler Lipót ny. á. ezredes címe: Budapest, IV., Veress Pálné-utca 10.

Magyar a magyarért. 1. Ha polgári kórházban helyezi el feleségét, a felmerült összes költségeket Ön fizeti, a kincstár azonban naponként 1 pengőt megtérít kiadásából. A budapesti 1. sz. honvéd és közt. kórházban (IX. ker., Gyáli-út 17.) van szülészeti osztály. Ott — mint ténylegesen szolgáló — csak 1 pengő 50 fillért fizet naponta, amiből a kincstár ugyancsak 1 pengőt térít meg. Az utóbbi az előnyösebb. 2. Kérdés, hogy a kovács által gyártott szigony olyan-e, hogy másra nem használható, mint halászásra, vagyis, hogy kimondottan halász-szigony-e. Ha igen, a csendőr természetesen nem nézheti tétlenül ilyen gyártását, vagy árusítását. Hiszen a 9500/F. M. 1926. számú rendelet 32. §. többek között a szigonyral való halászást is tiltja. A Kih. Btk. 26. §. szerint ki-

hágás esetében is büntetni kell a tettesen kívül a részt. Ha a kovács, vagy bárki más orvhalásznak gyárt vagy ad el szigonyt, részes lesz. 3. A csupán bejáró alkalmazottért is kell OTI járulékot fizetni, ha az alkalmazás napi 5 órát meghalad. Ez kényes dolog, mert ha visszaélésre jönnek rá, szigorú bírságolásban részesül a munkaadó. A fél napra alkalmazott bejárók után már kötelező az OTI járulékok fizetése. Ez havonként 3 pengő 60 fillér és hozzá még 15 fillér balesetbiztosítás. 4. A közigazgatás által alkalmazott udvarosra is érvényesek a 3. pont alatt mondottak. Tehát kell fizetni. 5. A feleség hűségéről való meggyőződés kizárólag a férj dolga. Még csak az kellene, hogy ilyesmibe avatkozzék a csendőr. Ezt Ön sem gondolhatja komolyan.

Pozsony. Az előléptetési szabály (18.250/eln. VI. c. 1935. számú B. M. körrend.) I. fejezet c) pontja érvényben van. Aszerint a kivételes tiszthelyettesi előléptetésnek egyik feltétele az is, hogy az illető a legutolsó négy évben legalább „igen jó” összegyűjtésűnek legyen leírva. Aki megüti a mértéket, azt előléptetik.

Sz. M., Kóka. 1. Az örs szerződöttetett orvosa csak a legszükségesebb egészségügyi szolgálatot látja el. (L. 1931. évi 8. sz. Cs. K.-ben közzétett 112.349/VI. b. 1931. sz. B. M. körrendelet.) A fogcsináltatás nem tartozik ide, azt önmaguk kell fizetni. A kincstár nem térít meg abból semmit. Katonai fogászati ambulatóriumban — ha az attól való távolság nem túl nagy s a szolgálat is engedi — a legelőnyösebben csináltathatja. 2. Olvassa el a Pinczés-féle Btk. I. 295. oldalán levőket, úgyszintén az 1931. évi Cs. L. 269. oldalán a 49. lexikonválaszt. Még kell azonban jegyeznünk, hogy a kért eset nem ünnepi alkalom volt s a hely sem olyan, mely a Himnusz közvetítésére alkalmas lett volna. Az illető mindenestre okot adott arra, hogy további magatartását szorosán szemmel tartsák.

Zsolna. Az 1. és 2. kérdésére lexikon-választ adtunk. 3. Reméljük, hogy azóta előlépett. A szabályok szerint most volt soron. E tekintetben voltak némi eltérések, de azokat rendezték. Hátrány nem éri.

Ipolyság. Hogy milyen szolgálat esik egyenlő beszámítás alá az örsökön töltött szolgálattal, megtalálja „A m. kir. csendőrségi legénység előléptetésére vonatkozó rendelkezések” 2. oldal 2. bekezdésében. Önnél tehát nincs meg a 16 évi örszolgálat, Szolgálati idejének egy éven felüli megszakítása miatt új rangot is nyert. (L. fent hivatkozott rendelkezés 11. pontját.)

Zöld. Még nincs tisztázva. Várjon türelemmel.

Kovács Sándor, Debrecen. Nem írja meg, hogy miként vált meg a testülettől. Ha ugyanis eltávolították, akkor elvesztette a csendőrségnél nyert rendfokozatát is. Ebben az esetben nem is tartják nyilván. Ha nem így lenne, forduljon a H. M. úrhoz (20. osztályához) és kérje rangjának igazolását. Lévelben nem válaszolunk. A beküldött bélyeg lapunk javára bevételeztük.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Híradás a felvidékről.

Azok a boldog bajtársak, akiket a felszabadult Felvidék közbiztonsági szolgálatára rendelt felsőbb-ségük, egész életükre felejthetetlen napok részesei lesznek. Arra kérjük őket, részesítsék örömeikben azokat, akik eddigi beosztásukban végzik kötelességeiket, írják le tehát új munkaterületükön benyomásait, tapasztalataikat, akár azokat, amiket mint csendőr, akár azokat, amiket mint ember vagy mint magyar szereztek és juttassák el leírásaikat hozzánk. Történelmet írunk, legyenek e munkának

MERCEDES ÍROGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

ÍROGÉP BEHOZATALI RT.
Budapest. V., Nádor-u. 24

STANDARD
PHILIPS
ORION
TELEFUNKEN
és EKA
legújabb rádiókészülékek

Gramofonok, Csillárok
részletre, cserére legolcsóbban
Reich Miklós CÉGNÉL
Budapest
VI., Vilmos császár-út 45. Nagymező-u. sarok.
Képes rádióárjegyzék díjmentesen

részesei. Legyenek munkatársaink. Különösen érdekel bennünket minden fénykép, amely a magyar csendőr felvidéki alkalmaztatásával van összefüggésben, mert a képekben megörökített életet gyűjteménybe foglalva, szeretnénk minden őrsünk asztalára letenni, múzeumunk számára eljuttatni és mindenkinek átadni, akit ezeréves hazánk e történelmi fejezete érdekel. Kit ne érdekelne?

Ehhez segítsenek olvasóink.

Ne tartson vissza senkit az, ha nem tud „szépen” írni. Nekünk tények, történések, események kellenek. A kidolgozás, az összeillesztés a mi kötelességünk.

Mindenkitől várjuk tehát a közreműködést. Természetes, hogy e kérésünkre küldött anyag bármikor, bármeddig beküldhető.

Fényképpályázatunk határideje: december 31.

Zselickisfalud. Egy lemezt és egy filmlapot küldtek. A lemez — természetesen összetört. A film rosszul elohívott, de a felvétel is életlen. Ezentúl csak képet kérünk, filmet csak külön felkérésünkre kell beküldeni. Szívesen látjuk ezután is. A kedvet nem kell elveszíteni. Gyakorlat teszi a mestert.

Kérdés. Miután kezdő fényképező, azt ajánljuk, nézgeszen végig egy-két évfolyam Csendőrségi Lapot, válasszon ki egy-két képet és próbálja elkészíteni ugyanazt a felvételt — ugyanúgy. Már otthon látni fogja a különbséget s a hibát is. Akkor megpróbálja másodszor is. Jegyezze fel minden alkalommal: mennyi ideig engedte a fényt a lemezre, milyen fényrekesssel stb. Úgy, ahogyan a mult évi Csendőrségi Lapokban a fényképezésről írt cikkünkben olvashatta. Örömmel olvastuk, hogy részt akar venni a pályázaton, mert ebből azt is látjuk, hogy hasznosítani akarja a fényképezőgépet a szolgálatban. Nekünk sincs más célunk ezzel. Türelem!

Vincez törm. Kérjük a képeket. Ha nem is szorosan vett csendőrségi tárgyú is az, de egyik érdekes tereptárgyukat fogja megörökíteni. Az öt képből három megfelel.

Arad. Közöljük.

Ipolyság. Nyomdában van.

Sipos esendőr Aspód. A favágás megfelel. A filmet nem kell beküldeni, csak a képet.

Dobos F. th. Fényt kapott a kép, nem jó. Türelem, pompás és esendőrnél hasznos szórakozás a fényképezés.

Arad. A gépkocsimosdatás jó, a másik nem érdekes. Véglegesített próbaesendőr. Eltettük, még nem bíraltuk el.

12.345. Nem alkalmas.

Tűzhareos. Sajnáljuk, hozzánk nem érkezett kézirat.

Kályhákban, takaréktűzhelyekben
legmelegebb, leggazdaságosabb,
legtisztábbban kezelhető a

pécsi brikett.

Eladás Pécsen:

DGT Bányagazgatóság
Pécs, Mária-u. 9., tel.: 29—87.

Budapestben:

DGT Kőszénbányák Elárusító Hivatala
Budapest, V., Rudolf rakpart 3. T: 1-231-69.

Valamint vidéki képviselőteinknél.

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(8)

Dudás felpakkolta a holmikat a vállára, köszönést morgott kend felé, elment. Maga pedig ott maradt állva, a szoba közepén, levetkőzve, libegő-lobogó fehér alsó gúnyában.

Mellé egy rongy, ami kevés, annyi sem volt a háznál ebben az időben, amit magára vehetett volna. Állt Laji bátyám a szoba közepén, oly egyedül és olyan mozdulatlanul, mint ököritató a nyomos és akkor egyszerre az egyik kezével torkon ragadta kend magát, a másikkal meg öklözni kezdte a fejét és azt kiáltozta, hogy:

— Ez a piszkos gége az oka mindennek, mer kivágom a töviből, a fene euflámat!

IV. RÉSZ.

Háromszáz forintot hozott haza Váriné asszony a község-házáról, amit Laji bátyám végkielégítés és felmondás címén kapott, több mint húszévi rendőri szolgálata után. Laji bátyám egyrészt azért nem maga ment a pénzért, mert kijelentette, hogy nem felel magáért, nem akar kóterbe kerülni, mert csak indulatba jönne, ha meglátná Kocsor Gábort, Herpait, a bírót, vagy egymás potrohos esküdtet, hát akkor tán még vér is folyna és több volna a baj. Másrészt azért nem ment saját maga, mert nem volt mit magára vegyen. Nyár volt ugyan, az idővel nem lett volna baj, de régen elszokott már Laji bátyám a gatyaszártól és mit szólt volna ahhoz a világ, hogy maga, aki még tegnap a tekintély és a hatalom uniformisát viselte, egyszerre nekiereszkedik az út közepének meztláb és lenge magyarban.

Igy aztán Rozi asszony ment el a pénzért és haza sem jött addig, míg Huppert Arminnál be nem vásárolt. Vett pedig egy szürke, jó erős munkaruhát, melynek szövete a ma-

MAXIM

petrólgáz lámpa

légvédelmi lámpa

„FÜGGETLEN”

Tartalék-
világítás

Kérje részletes

árjegyzékemet:

ARDÓ szaküzlet, Budapest, VI.,
Vilmos császár-út 43.

gyar pamutipart dicsérte, a kiállításért pedig maga Hupper Armin felett, lévén a bolt mögött neki egy házi szabóság. Hupper-től jövet, betért Rozsi asszony Jeremiához, a csizmadiahoz és vett az urának egy zsiros bőrbakancsot.

— Na, szomszédasszony! — nagyképködött Jeremiás, — Nincs igazság ezen a földön, én mondom, Jeremiás!

— Mire érti ezt majstrom!

— Hogy mire?... Erre a maguk esetre... Mertha az egyiket kiteszik, mért nem teszik ki a másikat is?... Ha ivott egy kicsit Vári uram, Kocsor is ivott!... Hogy Vári uram most többet ivott és hogy véletlenül belépett a kútba, Istenkém, még az a jó, hogy bele nem esett, ha azt vesszük, jaj, hát ezért a kis semmiségért!...

Váriné szúrósan húzta össze szemöldökét. Mit kárált most ez a Jeremiás? Azért, mert hozzá húzódtott be véletlenül egy pár bakancs miatt?... Nem jött volna hozzá, igaz lelkire mondja, de messzire van Pálfa, a másik lábbelikészítő, akitől magának meg a két jánynak a topánkát szokta vásárolni.

Rozsi asszony nézte, forgatta a bakancsot.

— Jó portéka az. Váriné asszony, lelkem! A szívemet ölöm én belé a munkába, nem úgy, mint Pálfa, aki lehúzná a bőrt a vevőről a rossz portékáért... Pitlingből szabok én kérem!

— Oszd mennyi ez a bakancs!

— Négyötven!

Szünet következett. Rozsi asszony szakértően gyúrta a bőrt ujjával a bakancs fejen, nézte a kérgét, kopogtatta a talpát. Közben Jeremiás így beszélt:

— Hej, ha megcsinálták volna már a faluban az én alapelveimet, miszerint a cociális együttthaladás összekarolná a népeket olyan lényegi keretbe, mely keretek túlsúlyával átellenben az urak, meg a grófok kapcsolati energiájukkal a fizkés fenébe...

Váriné hihetetlen figyelmetlenségével megakasztotta Jeremiást.

— Négy forintot adok ezért a vacakért!

— Vigye el Váriné asszony! — sóhajtott Jeremiás.

Rozsi asszony el is vitte, még meg is bánta, hogy a négy forintot olyan könnyen beígérte, mert odaadta volna háromötvenért is. Na, de sürgős a lábbeli! Szentigaz az, hogy még ma napszámra zavarja Vári Lajost, a községi kommencióból kibukott rendőrt.

— Na, ti egek! — bámulta Jeremiás a négy forintot a markában. — Ilyen az eszményi nép!... Kell ezeknek cociálizmus!... Kell ezeknek a fészkes fene... Lódujj te kölyő: a decis üveggel a zsidóhoz — szolt rá az inasgyerekre — hozz egy deci kevertet!

A kevert pedig állt akkortájt fele rumból, fele eszszárkörtéből.

Laji bátyám hanyattfekve bámult bele a vaksötétbe. Kint aludt az eresz alatt harmadnapja már, mert nagy volt a harag maga közt, meg a familia közt, Laji bátyám. Kukkot sem szoltak kendhez, még a jányai se. Az asszony pedig még azt se mondta meg, hogy mennyit kapott az előljáráságtól. Ki-közösítették kendet, ki az eresz alá, a pusztta földre, éppen-hogy a báránybundát hozta ki a kis Eszter, mikor hazajöttek az árendás földről. Nem kérdezték, hogy éhes-e, evett-e, ha megfőzték maguknak a paprikáskrumplit, vagy a pergelt levest és utána lehúzódtak bent a szobában.

Maga pedig, édes Laji bátyám, kint az eresz alatt.

És mikor már harsogott a sötét az eresz alati, rákucorgott egészen a mellére, ilyenkor kinyult Laji bátyámnak a képzelete az eresz alól, kísértált az udvarról és bebarangolta az egész falut, a járást, a megyét, Nagy-Magyarországot és folyók partján, ugaron, kőházak között, bányákban, erdőirtá-

sokon és mindenütt az egész világon, munkát keresett. Boldogulást. Lehetőségeket. Azt már eltökélte a pusztulás utáni józan éjszakán, hogy nem marad a faluban, Kocsor Gáborral nem szív egy levegőt. Nem áll be egy nagygazdához se tengerit kapálni, nem vállal egyiknél se részaratást. Mert hogy jönne az ki, tesz meg fel, ha beállt volna, mondjuk, a gazdag Hazug Repke Mihályhoz, akit több ízben rángatott kend Kocsor Gáborral a község házára, mikor ittas állapotjában Hazug Repke kiverte a Dübögőből a helybéli cigányzenekar túlkreol-törü tagjait. Szaladtak a morék zúzott fejell, utánuk Repke sörös- és szódásüvegekkel, miket mákszemnyi pontossággal eregetett a zenészek hátába. Én ebben igazat adok magának Laji bátyám, hogy rosszul jött volna ki ez a Repkével való fogózkodás, akinek, mellesleg, több ízben lekent Laji bátyám pár jó atyulást a község háza udvarán, mikor nem látta senki, csak a Jóisten.

Bármilyen nagygazda volt is!

Igy törte magát Laji bátyám az eresz alatt. Lehetett az idő talán úgy éjjélele járó, mikor hirtelen felült a bundán és szótárogva kimondta ezt a szót:

— Árgirius királyfi!

És lassan, lépésről-lépésre bomlott a fejében a sűrű mese. Vak Miskának a meséje. Szálltak vissza a szavak a kincséről, aranyról, melyek a vashalmi gátak táján vannak elásva.

Kiverejtéktezte magát Laji bátyám, a sántikáló emlékezés. Hogy mondta Vak Miska?... Az igralmát neki!... Pedig még a helyet is leírta!... Az iharerdő tájékán?... A révház környékén?...

Nem emlékezett rá. Kilépett az eresz alól az udvarra. A csillagok olyan kicsik voltak, mint parányi szentjánosbogarak, mérhetetlen magasan tündököltek és olyan lélekzetelállító volt a csend, hogy hallotta Laji bátyám, hogy perceg a szive, bent az inge alatt.

— Árgirius királyfi!

(Folytatjuk.)

Történelem...

c. pályázatunkra legjobban *Nádas Katman törm.* (Budapest) felett meg; a többiek is jó munkát küldtek be. Öszintén örülünk neki s ezért második jutalmat is adunk *Csaba István törm.-nek* (Kecskemét). Helyesen feleltek: Adorján József őrm. (Ólbő), Almás István eső. (Pusztavaas), Arnyas János eső. (Gyömrő), Bánföldi György eső. (Püspökladány), Bártfai Pál thts. (Kaba), Benedek Lajos thts. (Kecemese), Boda Imre eső. (Bácsbokod), Bóta Sándor thts. (Budapest), Csaba István törm. (Kecskemét), Csató József törm. (Méhkerék), Cser Károly eső. (Karád), Csikesz István törm. (Budapest), E. Dürög János eső. (Püspökladány), Erdélyi István őrm. (Ács), Fa-

BÚTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN

teljes lakberendezések, egyes bútorok, kárpitozott bútorok, szőnyegek, kelenyek, 6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V. Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi zh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmák, szijazatok, nyergek, tölténytáskák, pisztolytáskák fényesítésére és ápolására.

gyal József őrm. (Csökmő), Farkas László alhdgy. (Gyömrő), Fenyővári Károly thts. (Budapest), Gonda Géza cső. (Sáros-patak), B. Gyovai István tőr. (Dunavecse), Gördbedi András tőr. v. (Berettyóújfalu), Hegedüs István I. tőr. v. (Csökmő), Jászberényi Gyula cső. (Ráckeve), Karácsonyi László prb. cső. (Lippó), Kálmán Gyula prb. cső. (Bodajk), Kolozsi Sándor tőr. (Kemeese), Kosztolányi István cső. (Balatonszárszó), Kovács Mihály II. őrm. (Szeged), Kukor Vince prb. cső. (Gamás), Lászlófi Mihály alhdgy. (Debrecen), Lendvai János cső. (Bácsbokod), Maros János cső. (Ajka), Nagy György I. cső. (Lakihegy), Nagy József I. cső. (Ajka), Nagy Lajos thts. (Tiszacségye), Nádas Kálmán tőr. (Budapest), Nemes Mihály tőr. (Kecskemét), Németh Dezső prb. cső. (Karcag), Pandur Sándor őrm. (Pincehely), Pethő István tőr. v. (Nagyvázsony), Rendes Géza cső. (Mosonszentjános), Somogyi Lajos prb. cső. (Székesfehérvár), Székely Sándor őrm. (Alsódabas), Tallódi József tőr. v. (Hajduböszörmény), Varga Lajos prb. cső. (Tolcsa), Végső Mihály thts. (Pácin).

Itt közöljük Nádas tőr. pályázatát:

A mohácsi csata nem 1529 augusztus hó 26-án folyt le, hanem 1526 szeptember hó 29-én.

Dózsa György a szóbanforgó alkalommal 40.000 emberével Szeged mellett nem várhatta a király parancsát, mert Dózsa Györgyöt, mint a parasztlázadás vezérét, már 1514-ben (II. Ulászló király uralkodása alatt) kivégezték.

A mohácsi csata alkalmával nem Dózsa György, hanem Szapolyai János erdélyi vajda táborozott seregével Szeged mellett.

A mohácsi csata alkalmával II. Lajos királynak nem Hunyadi, hanem Tomori Pál kalocsai érsek volt a fővezére. A Hunyadiak ekkor már nem voltak, Hunyadi János Magyarország első kormányzója 1456-ban (a nándorfehérvári győzelem után pár hétre) „pestis“ betegségben halt meg. Ugyanezen évben László fiát Budán (a Szent György-téren) V. László király lefejeztette. Mátyás király pedig 1490-ben halt meg.

A mohácsi csata alkalmával a törökkel való megütközést nem II. Lajos király, hanem a fiatal főurak sürgették. Nevezetteknek sürgetésére nem várta be II. Lajos király a segítő csapatok megérkezését.

II. Szolimán szultán nem tüzette lándzsára II. Lajos király fejét, Ugyanis II. Lajos király a veszített mohácsi csata után, menekülés közben, a megáradt Csele-patakba fulladt. Lová maga alá temette. Holttestét csak később találták meg.

Az 1444. évben lefolyt várnai ütközetben nem II. Ulászló, hanem I. Ulászló fejét tüzette lándzsára és hordoztatta táborában körül Murád szultán, Ugyanis az említett időpontban nem II. Szolimán, hanem Murád volt a törökök szultánja.

A veszített mohácsi csata után Tomori nem óvhatta a széthúzástól a magyar nemzetet, mert hiszen Tomori fővezér a mohácsi ütközetben (kb. 22.000 harcossal együtt) hősi halált halt.

A mohácsi csata után a nemzet két részre szakadt és pedig: a köznemesség Szapolyai János erdélyi vajdát, a főnemesség pedig I. Ferdinándot választotta magyar királynak. A széthúzás csak 1538-ban enyhült, amikor is a két király Nagyváradon egymás között békét kötött.

Csak Máté és Cillei Ulrik a mohácsi vész idején nem lehettek a széthúzás vezérei, mert előbb nevezett Károly Róbert király uralkodása (1308–1342) alatt élt, utóbb nevezett pedig 1456-ban Nándorfehérvárban Hunyadi László hívei felkoncolták.

Mint hogy Hunyadi Mátyás már 1490-ben meghalt, így a mohácsi vész után, a széthúzás vezérei között nem is teremtett rendet. Mátyás király halála után a híres fekete sereg is megszűnt.

Mátyás királynak nem Gyulaféhevárott, hanem Kolozsvárott emelt a magyar nemzet 1892. évben szobrot. (Fadrusz János szobrász alkotása). Ezt a szobrot az oláhok — a trianoni békeszerződés után — bedeszékálták, majd később a deszkázást eltávolították ugyan, de a „Mátyás király“ feliratot „Corvinu Mathias rex“ felírra változtatták át.

Közveszély

György thts. (Porzsalma), *Gazdag Miklós* cső. (Méhkerék), *Mázsári Mihály* cső. (Méhkerék), *U. Nagy József* thts. (Hajdudorog), *Német Sándor II.* tőr. (Andocs), *Takács Imre III.* tőr. v. (Méhkerék).

A megszökött

A legjobb leírást *Kiss Miklós tiszthelyettes* (debreceni nyomozó alosztály) küldte be, ő a nyertes. Jutalmat kapnak még: *Rétvári János alhdgy.* (Csurgó) és *Németh Sándor II.* tőr. (Andocs.)

Részvtettek még pályázatunkon: *Bártfai Pál* thts. (Kaba), *Bokor József* thts. (Gödöllő), *Csató József* tőr. (Méhkerék), *Kemenes István* őrm. (Bihartorda), *Simon József I.* cső. (Csesznek) igen ügyes érdekes leírást küldött, *Székely Sándor* őrm. (Alsódabas), *Takács Imre III.* tőr. v. (Méhkerék).

A szerkesztésért és kiadásért felelős: MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

Igen előnyös fizetési feltételekkel, előleg nélkül
hítel a M. KIR. CSENDŐRSÉG m. t. tagjai részére

Bútorok, szelvények, matracok és sodronyok, szőnyeg-
árak, futó- és ebédlőszőnyegek, dísztárgyak és az
összes vászonárak, abroszok, ágynemű damasztok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk!

Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak áronkénti és kedvező fizetési feltételek